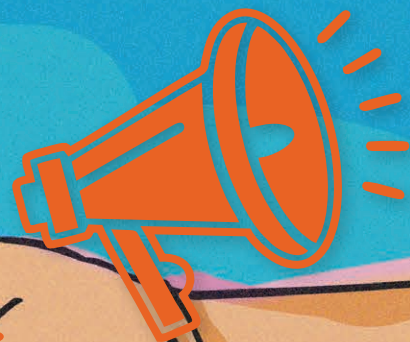

megafon

Tiskana izdaja portala Megafon.si - št. 86 - I. IV - 18. april 2025

SPET MIMO VSEH

po svetu

**deportacije
zaradi
protestiranja**

stran 22

družba

**ali res lahko
govorimo
o psihopatih?**

stran 17

intervju

**tudi zakon
o kmetijstvu
mimo stroke**

stran 14

lokalno

**kriza
ekipnega
športa v Istri**

stran 4

NASLEDNJA ŠTEVILKA IZIDE 16. MAJA !

Do, namesto mimo

I Pia Nikolič

Danes namesto drug z drugim ponavadi živimo eden mimo drugega. Zaradi tekmovalnosti nas družba ves čas podpira, da se tudi nenehno prehitujemo, da nismo nikoli na istem mestu, da smo vedno pred drugimi in bolj malo ob njih. Za to ni časa, pravijo tudi v Palači parlamenta, ki jo že šestinšestdeset let krasi portal s skulpturami Zdenka Kalina in Karla Putriha. Vse stilizirane podobe na njem so v dinamičnih pozah, le redke pa se med seboj gledajo in vzpostavljajo stik. Nehote nam dajejo vedeti, da postopanje trenutne koalicije zato ni nič novega. Zakoni se pač sprejemajo mimo ljudstva, zato, da sploh bodo sprejeti in da bodo sprejeti hitro. Kako bodo sprejeti in kako kvalitetni bodo, pa je že drugo vprašanje, ki ga redno izpostavlja opozicija in ne vedno zgolj iz principa. (Pre)pogosto se ji pridružijo tudi katere od strokovnih organizacij z določenih področij, ki niso nujno (tudi) politično opredeljene.

Mimo naših vsakdanjih osebnih težav, skrbi glede oboroževanja, finančno zahtevnih referendumov, visokih carin, teh in onih reform pa se še vedno odvijajo podnebne spremembe. Ker bomo nanje ponovno pozabili do naslednje hude ure, ko bo spet prišlo do gospodarske škode, ki edina kaj šteje, ostajajo na repu prioritarnih obravnav oziroma kot prve na

seznamu tem, o katerih se lahko spregovori »enkrat drugič«, kot da ne gre za področje, od katerega je odvisen sam obstoj človeka in celotnega planeta, na katerem živi(mo). Še mladi včasih pozabijo nanje, čeprav z njimi uničujemo njihovo/našo prihodnost. Kaj njih briga pokojninska reforma, če pokoja morda nikoli ne bodo dočakali, podnebne spremembe pa so že tu?

Tako zlahka, kot se jemlje podnebne spremembe, se lahko tudi uničuje zdravje ljudi zavoljo dobrobiti gospodarstva. Prav zdaj je denimo v pripravi Uredba o spremembah Uredbe o sežigalnicah odpadkov in napravah za sosežig odpadkov, ki bo uredbo uskladila zahtevam Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja, ki je v veljavi že skoraj leto dni. Po interpretaciji Zelenega omrežja predlagana sprememba določa, »da ministrstvo z namenom zmanjšanja znatnega tveganja za zdravje ljudi in za okolje določi za naprave, ki so naprave v skladu s predpisom, ki ureja vrsto dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije, mejne vrednosti emisij najmanj tako strogo, kot so določene v zaključkih o BAT za naprave za sežig odpadkov, razen če zaključki o BAT za naprave za sosežig odpadkov določajo strožje mejne vrednosti emisij. Predlagana dikcija spremembe uredbe se zdi neskladna z Zakonom o varstvu okolja, saj ta namreč

določa, da bi mejne vrednosti emisij morala določiti vlada in ne ministrstvo. Prav tako ni jasno, na kakšen način naj bi ministrstvo to določilo, ali s sklepom, s posebnim predpisom ali v vsakokratnem veljavnem okoljevarstvenem dovoljenju?« Nenazadnje to ni tako pomembno, ker se onesnaženost zraka ne vidi tako dobro, zato lahko kapital dolgo posega v zdravja ljudi, ne da bi pri tem sam »utrpel« škodo, ki je seveda – semantiki navkljub – kot pojem ne more zares čutiti, čeprav mu to radi pripisujejo.

Po eni strani je stresno nepretrgoma razmišljati o tem, kaj vse gre »mimo nas«, saj nas družbena omrežja s svojimi dopaminskimi injekcijami nenehno opominjajo na to, da lahko zamudimo kaj pomembnega. Vendar to ne pomeni, da si moramo nakopati dodatno breme povečane tesnobe zato, ker s prijatelji nismo šli ven že peti večer zapored, ker še vedno nismo izgubili tistega »stresnega trebuščka«, ker še vedno nismo kupili nove trenirke ali ker nismo na počitnicah tam, kjer je po fotografiji sodeč naša prijateljica iz osnovne šole, ki bi ji brez Facebooka že davno pozabili ime. Lahko pa se oborožimo z znanjem o svetu, ki (morda) pravkar propada, saj ga potiskamo vnemar ravno zato, da lahko poskrbimo za vse ostalo. Naj omilitev podnebnih sprememb postane tista fotografija estetske večerje s pogledom na osamljen zaliv, zaradi katere vam bodo sosedi zavidali. Naj se ob cvetočih češnjah naslednjič ustavimo, ker jih morda že prihodnji teden pobije nova pozeba. Fotografiranje ni potrebno, objava še manj. Naj vsaj tukaj ne hodimo več »mimo«.

Čas, da zasadite novo drevo, je bil pravi tako ali tako že včeraj. ☺

ujeto v mrežo

Tonin o referendumu: Gre za čiste konceptualne razlike, kaj je vrhunska umetnost in vrhunska kultura

Tu je nekaj časa živel Krištof Kolumb, uganite državo. **Katja**

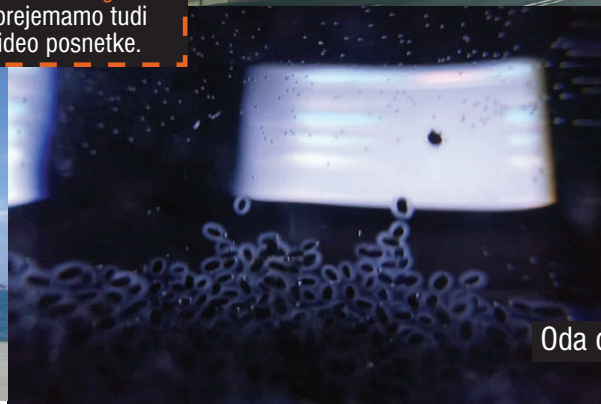
Ste tudi sami posneli kako zanimivo, nenavadno ali lepo fotografijo? Delite jo z nami in jo pošljite na: razglednice@megafon.si
Sprejemamo tudi video posnetke.

Neznani leteči predmet nad Koprom. **Zupi**

Najdi vsiljivce. **Andrej**

Oda chii. **Alja**

PARLAMENTIRANJE

Edini pravi demokrati

Blaž Omahen |

V parlamentarnih vrstah vse po starem: poslanke in poslanci v torek začnejo aprilsko redno sejo, SDS želi prepovedati še eno od strank, državni svet pa spet porablja davkoplačevalski denar za financiranje kampanje desnice.

Pa začnimo kar z zadnjega konca. Lotričev državni svet je podobno kot že pred njim vlada in predsednica republike začel s svojim podkastom. V njem Marko Lotrič sicer v nasprotju z Natašo Pirc Musar ni voditelj podkasta, je pa zato postal prvi gost. Vodenje je namesto njega prevzel profesionalni propagandist desnice, sicer pa se predstavlja tudi kot novinar, Peter Merše. Poleg Lotriča je gostoval tudi državni svetnik Aleš Pulko, ki je na zadnjih svetniških volitvah premagal nekdanjega predsednika državnega sveta Alojza Kovšco. Skupaj so potem v skoraj uro dolgem pogovoru pojasnjevali svoja stališča, predvsem do vlade in njene politike. Če se podkast ravno ne šibi pod težo ogledov, pa jim je vsaj uspelo nekaj denarja preliti k svoji medijski sferi pred naslednjimi volitvami, na katerih se bo za vstop v državni zbor z namenom vstopa v Janševo četrto vladno koalicijo merila tudi stranka Marka Lotriča Fokus.

Nekoliko več težav pa ima SDS očitno s še enim svojim potencialnim koalicijskim partnerjem – Logarjevimi Demokrati. SDS namreč toži ministristvo za notranje zadeve, da je Anžetu Logarju sploh dovolilo registrirati stranko pod tem imenom, saj naj bi po njihovo ime Demokrati preveč spominjalo na še eno njihovo registrirano ime Slovenski demokrati. Volivke in volivci bi tako lahko dobili vtis, da

gre, kot so se sami izrazili v tožbi, za novo ločino Slovenske demokratske stranke. In verjetno se ne bi pretirano zmotili. SDS kot edini pravi demokrat tako od upravnega sodišča sedaj pričakuje, da ta stranko Demokrati izbriše iz registra in prepove delovanje pod tem imenom.

Od kratkotrajnih sporov za potrebe navideznega distanciranja pred volitvami pa do kratkotrajnih najemov. Poslanke in poslance čaka prva obravnava predloga zakona o gostinstvu, s katerim vlada predlaga omejitev kratkoročnega najema stanovanj. Predlog vsebuje določbe, ki bi kratkoročni najem oziroma tako imenovano airbnbjevstvo omejile na 60 dni letno v večstanovanjskih stavbah ter na do 150 dni letno v eno- ali dvostanovanjskih stavbah. Pri tem predlog daje nekaj manevrskega prostora tudi občinam, ki bi lahko omejitve glede na lasten trg stanovanj in turistične kapacitete razrahljale oziroma še zaostrole. 60-dnevno omejitev bi tako lahko občina spremenila v omejitev nekje med 30 in 90 dnevi, 150-dnevno pa med 30 in 180 dnevi. Podobne omejitve v nekaterih drugih državah sicer niso redkost. Kljub temu pa sobodajalci že izkazujejo pripravljenost za izpodbijanje morebitnega sprejetega zakona na ustavnem sodišču.

Na dnevnem redu aprilske redne seje so med drugim tudi tretja obravnava zakona o dostopnosti gradiva o poosamosvojitveni trgovini z orožjem, druga obravnava zakona o medijih, ponovno odločanje o noveli zakona o zdravstveni dejavnosti, ki ji je odločilni veto izglasoval državni svet, ter skoraj že pozabljen SDS-ova interpelacija vlade. **66**

Malo denarja, malo rezultatov

Kaj se dogaja z ekipnim športom v slovenski Istri?

| Andraž Velkavrh

Šport v Sloveniji iz leta v leto nazaduje, saj so proračuni klubov vse manjši. Težko je pridobiti sponzorje, ki ob pokroviteljstvu ne dobijo nikakršnih olajšav, kot so jih na primer dobili nekoč. Športnih entuziastov, ki bi vlagali v društva, je vse manj, ni pa več niti državnih firm, ki so spodbujale razvoj športa v lokalnih okoljih. Tuji vlagatelji k lokalnim skupnostim ne prispevajo ničesar, klubi pa stežka pokrivajo stroške, ki jih prinašajo izdatki za članske ekipe, mladinske pogone, organizacijo tekem, plačilo sodnikov, prevoze na tekme, športno opremo ... Zanimanja za šport je še naprej ogromno, navsezadnje so odlični rezultati športnikov in športnic velika spodbuda za vztrajanje v tovrstni dejavnosti, zato je naloga vodilnih organov ta, da zagotovijo primerne pogoje za vse udeležence.

Posebno poglavje so ekipni športi, kjer se klubi trenutno spopadajo z velikimi finančnimi težavami. Seveda so tukaj nekatere izjeme, predvsem v nogometu, kjer je prisotnih nekaj tujih vlagateljev, pa recimo košarkarska ekipa Cedevite Olimpije. V ta koš bi lahko umestili tudi odbojkarje ACH Volley ter ljubljanska rokometna kluba Slovan ter Krim, ki dobita zajetno finančno injekcijo s strani Mestne občine Ljubljana. Klavrna je podoba ekipnih športov tudi v slovenski Istri, kjer izstopa samo koprski nogometni klub. V največjem obalnem mestu se rokometišči, ki so nekoč že bili državni prvaki, letos krčevito borijo za obstanek v prvi ligi. Košarkarji so že nekaj časa v tretji ligi, medtem ko odbojkarške ekipe v mestu že dolgo ni. Vaterspolski klub je nekoč igral na

mednarodni sceni, zdaj pa je v senci najboljših slovenskih ekip, medtem ko je malonogometna ekipa Bronx z nizkimi prihodki na odličnem tretjem mestu državne lestvice.

V Kopru je tudi ženska nogometna ekipa Gažona, ki je prepričljivo na zadnjem mestu prve lige, zadnje pa so tudi rokometiške Koper, medtem ko so se odbojkarice Luke Koper letos po desetih letih uvrstile med štiri najboljše slovenske ekipe. V prvi odbojkarški ligi so sicer tudi odbojkarice Ankarana, ki so se vnovič prebile med osem najboljših slovenskih ekip.

Ekipni šport je obubožan tudi v Izoli. Nogometišči že nekaj sezon naskakujejo preboj v drugo nogometno ligo, vendar jim to nikakor ne uspe. Navijaška skupina Ribari še naprej spodbuja ekipo, ki je nekoč igrala na evropskem odru. V rokometni dvorani na Kraški je nekoč padel državni prvak Koper, ki je takrat igral med osmimi najboljšimi ekipami stare celine, trenutno pa rokometiške izpada v tretjo ligo lahko reši zgolj čudež. Rokometiške se borijo za peto mesto v sedemčlanski prvi ligi. V piranski občini članske nogometne ekipe sploh nimajo, košarkarji se borijo za obstanek v drugi ligi, medtem ko je ženska rokometna ekipa pred sezono izstopila iz drugoligaške konkurence. Skratka, podoba ekipnih športov v slovenski Istri zares ni najboljša.

Koper

Praksa v občini veleva, da športni klubi oziroma društva pred začetkom sezone predstavijo svoje programe za prihajajočo sezono, na podlagi česar občina razporedi denarna sredstva. Nedavno se je odločila zamenjati svojo politiko in bo zdaj denar,

ki je bil doslej namenjen zgolj petim članskim ekipam, razporedila med mladinske selekcije vseh klubov v vseh športih (80 ekip), tako da bo za vrhunski, profesionalni nivo, prihodkov s strani občine še krepko manj. Nekaj več bodo sicer dobili klubi s članskimi ekipami v prvi ligi, a kaj ko bodo ti z manjšimi proračuni tam težko obstali.

Pa pojdemo po vrsti. Nogometiške Gažona igrajo v prvi nogometni ligi, a se s svojo konkurenco ne morejo primerjati. Vodilni Mura in Olimpija sta pravi evropski ekipi, pri katerih se igralke z nogometom lahko preživljajo. Na Gažonu ženske igrajo zastoj in izključno iz veselja do tega športa. Pokriti si ne morejo niti potnih stroškov, zato prihaja do osipa igralk, ko te ugotovijo, da tukaj ni kruha. Čeprav jim gre Mestna občina Koper velikokrat »na roko«, pa dobijo s strani Nogometne zveze Slovenije premalo za razvoj ženskega nogometa.

Košarka je med vsemi ekipnimi športi najbrž najbolj priljubljena. Razlog verjetno tiči v popularnosti Luke Dončiča. Kljub temu bi to morala država bolje izkoristiti, saj uspehi klubov težko sledijo uspehom reprezentance. BC Koper je že nekaj let v tretji ligi, a mu za preboj v ligo višje vselej nekaj zmanjka. Težave so v financah, saj občina zagotavlja dvorano in le del stroškov za pokritje športnega kadra, stroške pa predstavljajo tudi prevozi na tekme, žoge, dresi, stroški tekmovanja (sodniki, prijavnina), te pa večinoma pokrivajo z vladninami mlajših selekcij. Na občini jim sicer prisluhnejo, vendar se spremeni bore malo. Višjih prihodkov se v klubu ne bi branili, kljub temu pa je strategija kluba razvoj mladih.

Rokomet je v dvorano Bonifika vselej privabljal množice, posebej v zlatih časih Cimosa. V letošnji sezoni je klub tri kroge pred koncem še naprej v borbi za obstanek. Zavarovalnica Sava je sredstva, ki jih namenijo rokometu, zmanjšala za polovico. Ostali sponzorji tudi niso radodarni in to je privedlo do slabe sezone. Domači igralci igrajo za drobiž, medtem ko nekateri tujci ne upravičujejo realnih pričakovanj, ki so jih imeli do njih. Rokometno društvo Koper je zaradi majhnih prihodkov s strani občine nedavno celo ustvarilo svojo B ekipo v Ankaranu, da je lahko nekaj sredstev prejelo tudi s strani ankaranske občine, pa čeprav jim primanjkuje rokometiške in je že prva ekipa rezultatsko skromna. Če se ne bo kaj spremenilo, bo Koper tako še naprej oddaljen od najvišjih mest, saj imajo že ekipe s sredine lestvice višje proračune kot koprsko društvo.

Včasih je bila močen sponzor Banka Koper, zdaj pa v slovenski Istri v šport

vлага samo še Luka Koper, vendar je tudi njen vložek vsako leto manjši. Koprski vaterpolski klub bi moral biti že zaradi bližine morja vodilni slovenski klub, pa temu ni tako. Nekoč je igral v Jadranski ligi, danes pa je v 6-članski prvi slovenski ligi na drugi polovici razpredelnice. S strani občine prejme določena sredstva (za člansko ekipo, za fitnes, za bazen), če pa klub porabi več, mora s pomočjo subvencije plačati razliko. Vaterpolo je najcenejši ekipni šport, tako da za uspeh v slovenski ligi zadostuje od 50.000 do 70.000 evrov letno, medtem ko je za nastopanje v Jadranski ligi potrebnih okrog 200.000 evrov. Največje težave je imel klub v času covid-19, ko se je število trenirajočih otrok iz 200 zmanjšalo na 40, saj so bili treningi omejeni, pa tudi treniralo se je v notranjem bazenu, kamor otroci poleti ne želijo zahajati. Še vedno največji vir prihodkov predstavljajo vadbine ter nekateri starši, ki pripeljejo v klub sponzorje, a ta rešitev je kratkotrajna, saj otroci kasneje nehajo trenirati.

Moške odbojke v Kopru že dolgo ni, je pa v vzponu ženska ekipa. Odbojkarice Luke Koper so se po desetih letih uvrstile med štiri najboljše, a jim do najboljših ekip, ki igrajo tudi na evropskih tekmovanjih, manjka še vsaj enkrat toliko denarja. V Kopru igra prvo odbojgarsko ligo tudi OK Ankaran, ki se je letos zopet uvrstil med osem najboljših ekip. V klubu so zadovoljni z letošnjo sezono, zadovoljni pa so tudi z ankaransko občino, ki jim namenijo okoli 60 odstotkov vseh virov sredstev. V članski ekipi igrajo pretežno domače igralke, sezono pa so izpeljali zelo gospodarno in brez izgube. V njihovi občini razen Adrie ni večje gospodarske družbe, pa še ta ne podpira nobenega športnega društva. Posledično tudi oni dobijo največ denarja s strani Luke Koper ter Alpacem beton d. o. o. »Včasih je bilo denarja več, če ne drugega, smo dobili vsaj za srečelov ali nagrade za turnirje,« je še dodal predsednik kluba Bojan Cerovac.

Edini klub, ki ga Luka Koper ne financira, je malonogometni klub Bronx. Škofjoti so letos igrali v finalu pokala. Trenutno so na tretjem mestu državnega prvenstva, čeprav v primerjavi z dvema najboljšima ekipama Vrhniko in Dobovcem zaradi pomanjkanja prostih terminov trenirajo zgolj trikrat na teden. Proračun celotnega kluba je 150.000 evrov na leto, medtem ko imata omenjena kluba toliko denarja samo za člansko ekipo, ki je obogatena s tujci ter najboljšimi slovenskimi nogometaši, tudi primorskimi. V mlajših selekcijah redno osvajajo državne naslove, a se igralci potem odločijo za odhod v boljše sredine, bodisi čez mejo v Italijo bodisi po Sloveniji.

MOK ob vsem tem pravi: »V preteklih letih se je struktura članskih ekip spreminjala na način, da je vanje vključenih vedno manj športnikov iz Mestne občine Koper. Tudi zato smo se odločili, da sredstva iz naslova sofinanciranja kakovostnega športa – članske ekipe, ki nastopajo v prvi ligi z možnostjo osvojitve naslova državnega prvaka – prerazporedimo v programe otrok in mladine, usmerjene v kakovostni in vrhunski šport. Mestna občina Koper za vrhunski in kakovostni šport letno namenja približno 150.000 evrov. Lani smo za vrhunski šport namenili približno 40.000 evrov in 110.000 evrov za kakovostni šport. Poleg tega Mestna občina Koper vsako leto prek javnega razpisa sofinancira športne programe v občini. V zadnjih treh letih je med športna društva in klube razdelila med 680.000 in 720.000 evrov, letos je sredstva še povečala na 744.000 evrov. Vsako leto so sredstva prejemale FC Koper, Nogometni klub Dekani, Odbojgarski klub Koper, KD Basketball klub Koper, Klub malega nogometa Bronx Škofije, Rokometno društvo Koper in drugi. Športna društva skladno s prijavljenim programom in pogoji ter merili javnega razpisa pridobijo še urno pravico uporabe športnih objektov Javnega zavoda za šport. Primer 1: Plavalni klub Koper je lani poleg 17.000 evrov prejel tudi pravico uporabe športnih objektov zavoda v vrednosti 23.250 evrov. Primer 2: FC Koper je lani poleg 94.866 evrov prejel tudi pravico uporabe športnih objektov zavoda za vse svoje kategorije v vrednosti skoraj 300.000 evrov. Slovenija je na zadnjih Olimpijskih igrah v Parizu dosegla dve zlati in eno srebrno medaljo, dve od teh – zlato in srebro – sta dosegla Koprčana, Andreja Leški in Toni Vodišek, blizu medalje pa so bili tudi rokometarji Dean Bombač, Aleks Vlah in Staš Slatinek Jovičić, tako da lahko uspešnost vrhunškega športa v preteklem obdobju ocenimo kot zgodovinsko.«

Izola

Izolski nogometni klub je v preteklosti igral pomembno vlogo, saj je nekoč igral na evropskih tekmovanjih. Od večjih uspehov so ostali le še spomini, saj je tamkajšnji klub že predolgo v tretji ligi. Občina je lani za mlajše selekcije in uporabo igrišč klubu namenila 36.000 evrov, medtem ko prevozov, opreme in ostalega ni financirala. Članska ekipa je financirana s strani sponzorjev, predstavlja pa strošek v višini 100.000 letno. Po besedah predsednika kluba Damjana Pucerja je sodelovanje z občino zelo slabo, saj jim država ne pomaga, posledično se jim ne splača vlagati v športna društva. Največjo težavo v klubu sicer povzroča malo število igralnih površin, saj se je število otrok v zadnjem

obdobju dvignilo iz 80 na 300.

Med priljubljenimi izolskimi športi je tudi roket, ki je zaradi primanjkljaja denarja v zadnjih letih obubožal. Moška ekipa bo letos izpadla v tretjo ligo, ženska se še drži v prvi ligi. »Občina nam pokrije četrtno proračuna. Podjetja in občinske službe bi morale za šport bolj poskrbeti, v nasprotnem primeru se nam ne piše dobro. Pri ženskah bi nam za vrh zadoščalo še okrog 30.000-40.000 evrov, a to za sabo prinese nastope na evropskih tekmovanjih, kjer te dve tekmi staneta 20.000 evrov, od tega pa nič nimaš. Pri moških je prva liga znanstvena fantastika, saj bi potrebovali okrog 200.000-300.000 evrov, saj klubi po Sloveniji veliko vlagajo,« je trenutno stanje poko-mentiral Borut Hren, predsednik moškega in ženskega kluba.

Piran

V nogometnem klubu Portorož Piran letos praznujejo 100. obletnico. Članske ekipe trenutno nimajo, so pa zadovoljni s številom otrok v mladinskih kategorijah. Tudi s sodelovanjem z občino so zadovoljni, saj jim ta zagotovi ustrezno opremo in nogometne površine. Precej drugače je v košarkarskem klubu, kjer smo se pogovarjali s trenerjem članske ekipe, ki se letos bori za obstanek v drugi ligi. Denis Nussdorfer je tako strnil svoje razmišljanje: »Zakonodaja ne dopušča ugodnega financiranja slovenskega športa s strani lokalnega gospodarstva, nimamo pa velikih podjetij, ki bi vlagala v šport. Zaradi manjših sredstev najboljši trenerji zapuščajo košarko, ni jasnih strategij in ciljev, saj se klubi preživljajo iz leta v leto. Občina nam pokrije prevoze mladinskih kategorij, česar drugje niso vajeni. Lani je za naše programe namenila tudi 27.000 evrov, kar je še vedno za nekaj deset tisoč evrov premalo glede na vse stroške. Veliko košarkarjev izgubimo zaradi pomanjkanja financ v članski ekipi, saj se razumljivo raje odločijo za službo in obiskovanje fitnesa, kot pa igranje za 200 do 300 evrov na mesec, se pravi samo za kritje potnih stroškov. Poleg tega moraš trenirati vsak dan, med vikendom pa še igrati tekme. Sami namenimo 60.000 evrov za člansko ekipo, torej za strokovni štab, za potne stroške in za namestitve študentov, ki tu trenirajo. Za prvo ligo potrebuješ nekje 150.000 evrov. V prvi ligi si tudi ne moreš privoščiti tega, da se na tekme voziš z avti, kot to mi počnemo, poleg tega pa vozimo jaz, predsednik ter fotograf.«

Šport je na najvišji ravni že zdavnaj prerasel v pomembno gospodarsko dejavnost, prav zato je za dobre rezultate članskih ekip predvsem v kolektivnih športih pomembna vključenost ali pa naklonjenost gospodarstva. “

elta

Najugodnejši paketi optike na Obali!

Si želite najhitrejšo in najbolj zanesljivo optiko brez skrbi zaradi priključnine? Potem ste na pravem mestu! Predstavljamo vam naše **FENIX** pakete, ki so oblikovani z mislijo na vaše udobje in najvišjo kakovost storitev.

FENIX 20

Za vse, ki želijo hitrost in kakovost po ugodni ceni.

14,90 €*

AKCIJSKA CENA 29,90 €**
CENA BREZ VEZAVE 44,90 €

FENIX 400

Najzmogljivejši paket, ki omogoča brezskrbno uporabo za celo družino.

27,90 €*

AKCIJSKA CENA 54,90 €**
CENA BREZ VEZAVE 79,90 €

FENIX 200

Za vse športne navdušence in z dovolj internetne hitrosti za vso družino.

19,90 €*

AKCIJSKA CENA 39,90 €**
CENA BREZ VEZAVE 54,90 €

- ✓ **Brez stroškov priključnine – brezskrbno začnite takoj!**
- ✓ **Subvencioniramo predčasen prehod od drugega operaterja v primeru vezave.**
- ✓ **Najbolj športen operater na Obali!**
Prvi slovenski operater z največ športnih programov Sport Klub, Arena Sport, Eurosport, Sport TV...
- ✓ **Hitra in stabilna optika – uživajte v brezskrbnem brskanju, gledanju filmov in igranju iger v najvišji kakovosti!**

Pokličite na

 05 66 34 370

Postanite del najbolj športnega omrežja na Obali! Povežite se z najboljšim in uživajte v neomejenih možnostih.

 www.elta.si

 elta@elta.si

megafon tv

Izpostavljamo izbrane vsebine na Megafon TV - Televiziji Slovenske Istre:

18. april - petek

18:00 : Pregled tedna - kratke novice iz Istre

19. april - sobota

18:00 : Pogled nazaj - zgodovinska oddaja
Gostilna Giordana - Gostilna s tradicijo

21. april - ponedeljek

18:00 : In vivo veritas - pogovorna oddaja
Patricija Lovišček o Aspergerjevem sindromu

22. april - torek

18:00 : Tema tedna
Zdrava prehrana in prehranski dodatki

23. april - sreda

18:00 : Kulturni raport - oddaja o kulturnih dogodkih
Amabile z muzejem: Koncert Daria Savrona
20:00 : Ilin ... Akcija! - oddaja o filmu

24. april - četrtek

20:00 : Ad hoc - krajši intervjuji
Saša Jovanović, MMA borec

25. april - petek

18:00 : Pregled tedna - kratke novice iz Istre

26. april - sobota

18:00 : Pogled nazaj - zgodovinska oddaja
Pogled na svet skozi želodec

28. april - ponedeljek

18:00 : In vivo veritas - pogovorna oddaja
Martin Turk o Kinu Volta in svojem režiserskem opusu

29. april - torek

18:00 : Tema tedna
Dotrajanost javne infrastrukture v Izoli

30. april - sreda

18:00 : Kulturni raport - oddaja o kulturnih dogodkih
Pogovor o branju s Selmo Skenderović
20:00 : Ilin ... Akcija! - oddaja o filmu

1. maj - četrtek

20:00 : Ad hoc - krajši intervjuji

2. maj - petek

18:00 : Pregled tedna - kratke novice iz Istre

3. maj - sobota

18:00 : Pogled nazaj - zgodovinska oddaja
Gimnastično popotovanje s Flipom

5. maj - ponedeljek

18:00 : In vivo veritas - pogovorna oddaja
Mateja Hrvatina Kozlovič o Kopru kot turistični destinaciji

Ste zamudili katero od preteklih oddaj? Brez skrbi!
Vse oddaje Megafon TV so dostopne na YouTube kanalu Megafon TV (@megafontv7404)

K U L O T U R N I K N A P L O V E D N I K

18. 4., 16:00, Klub študentov občine Koper
Glasbeni večer: Slavic hard bass – DiscoKset: DJ Swag, DJ Zif, DJ Leaq, DJ Prc

18. 4., 19:30, Avditorij Portorož
Gledališka predstava: Županova Micka (PG Kranj)

19. 4., 11:30, Lutkarnica, Koper
Glasbeno-lutkovna pravljica: Mala bela čaplja – Nika Solce

19. 4., 15:00, Klub študentov občine Koper
Jam session: Ďemka + igranje namizne igre Dungeons & Dragons

19. 4., 20:30, Avditorij Portorož
Koncert: Gregor Ravnik (od popa do operne glasbe, vokal)

19. 4., 21:00, Hangar bar, Izola
Koncert: Acid Mammoth (doom metal), Omega Sun (stoner/doom metal)

20. 4., 21:00, Hangar bar, Izola
Koncert: Elvis Jackson (rock, punk, ska)

22. 4., 18:00, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper
Potopisno predavanje: Z motorjem po Svilni poti za dober namen

22. 4., 18:30, Mestna knjižnica Piran
Literarni večer: Predstavitev romana Kleopatra: naj se zgodi in pogovor z avtorico Vesno Milek

23. 4., 20:00, Center mladih Koper
Stand-up večer: Bunga #58 – Žan Papič

23. 4., 18:00, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper
Pravljčni večer za odrasle: Pripovedovanje ob glasbi

23. 4., 19:00, Gledališče Koper
Gledališka predstava: Matiček se ženi (Gledališka šola Talia)

24. 4., 15:00, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper
Delavnica kreativnega pisanja s Pêrom Srcem

24. 4., 18:30, Center mladih Koper
Filmski večer: Mini-Grossmann 2 (neodvisni kratki filmi)

24. 4., 20:00, Mediadom Pyrhani, Piran
Koncert: Damir Avdić (hardcore punk)

25. 4., 18:30, Center mladih Koper
Koncert: Feedback (rock, jazz, blues), Samsation (progressive rock)

25. 4., 21:00, Hangar bar, Izola
Koncert: Zabranjeno pušenje (rock)

26. 4., 10:00, Kulturno društvo Umiko
Anime konvencija: Umiko 2025

26. 4., 18:00, Gledališče Tartini Piran
Revija pevskih zborov: Primorska poje 2025

26. 4., 20:00, Center mladih Koper
Koncert: Cona40 – predstavitev novega EP-ja (pop rock)

26. 4., 21:00, Figa rock bar, Koper
Koncert: Ten Project (rock, grunge)

26. 4., 22:00, Canava House, Izola
Večer elektronske glasbe: Bronski (deep house), Roccoman (deep house), Saints of Florence (techno)

27. 4., 18:00, Italijanska skupnost Dante Alighieri Izola
Pogovorni večer s filozofom prof. Massimom Cacciarjem: O pomenu Istre v Evropi

30. 4., 19:00, Center mladih Koper
Pub kviz: Priprava na maturo

1. 5., 6:30, Izola
Tradicionalna prvomajska budnica: Pihalni orkester

»Glasba me je vedno poiskala.«

- Anika Horvat, pevka

Ana Zupan

foto: osebni arhiv

Ob omembi pevke Anike Horvat se morda največ ljudi spomni na Festival Melodij morja in sonca iz leta 1996, kjer je svetlolaška z modrimi očmi zmagala z legendarno pesmijo *Lahko noč, Piran*, po kateri jo še vedno prepoznavajo. »Ni lahko vedno znova peti tako velik hit, a s fanti iz mojega benda pesem vedno osvežimo in ji kaj dodamo. Kako naj ne bi z veseljem zapela pesmi, ki toliko ljudem segreje srce?« Na nedavnem koncertu, ki ga je imela v Lescah, je gospod ob pesmi celo zajokal, saj ga je vrnila na pot spominov. Anika je odvrnila, da ni želela, da gospod joče, a ji je ta zatrdil, da so to solze sreče. »Ponosna sem, da imam legendarno pesem, pa sem še vedno mlada, no vsaj imam se za mlado,« je še dodala nekaj-in-štiridesetletnica. Zabičala mi je, naj njene prave starosti nikakor ne razkrijem, čeprav je ta dostopna na internetu.

Ob petju starih pesmi, ki jih prepeva že leta, se nikoli ne dolgočasi. »Teh, ki sem jih posnela, a jih nisem začutila, ne pojem več. Te, ki so mi prinesle srečo, prepoznavnost, pa vedno rada odpojem, ker z njimi osrečim ljudi.« Anika sicer velja za eno najuspešnejših slovenskih pevk na slovenskih festivalih. Dvakrat je zmagala še na Slovenski popevki, leta 2022 pa skupaj s Tinkaro Kovač ponovno na Melodijah morja in sonca. »Zdaj pa sem res zaključila s tekmovanji. To sicer vedno rečem, a se zarečenega kruha največ poje. Pride trenutek, ko mirno čutiš, da je čas, ko me ne bo več nihče ocenjeval. Enostavno grem novo pot, brez starih zmot,« je zarimala in se zasmejala ter dodala, da trenutno ni v tekmovalnem vzdušju. »Svet je eno samo tekmovanje, pozabljamo pa, da je bistvo to, da najdemo svojo unikatnost. Ko odkriješ svoje poslanstvo, nehaš tekrovati.« Na tekmovanja in festivale ni nikoli šla z mislijo premagati druge, ampak tekrovati sama s

sabo.

Čas sedaj posveča ustvarjanju novega albuma, ki bo luč sveta ugledal kmalu. Ustvarja ga že dve leti. »Vse se je začelo s skladbo *Zvezda*, pri kateri sem sodelovala s producentom in prijateljem Kevinom Koradinom, s katerim sem že pred dvanajstimi leti naredila skladbo *Superstar*. Nato sta se najini poti razšli, potem pa sva se srečala v Portorožu in se ponovno našla. Njegovo videnje za pesem *Zvezda* je bilo, da mora biti posvečena mojemu očetu,« je razložila.

Njen oče, Ferry Horvat, priznan slovenski glasbenik in skladatelj, je tisti, ki jo je popeljal v svet glasbe. »Ata je od mene vedno zahteval, da mirno in pravilno izgovarjam besede, ko pojem, da ne bo nihče vedel, od kod prihajam. Druga stvar, ki jo je zahteval, pa je bila, da pojem ravno in ne zavijam. Na festivalih pa sem lahko delala, kar sem hotela.« Na začetku pevske poti, na katero je stopila pri rosnih devetih letih, je ogromno vadila, z leti pa malo manj. A zatrdila je, da se učenje petja nikoli ne konča. »Še danes obiskujem učne ure pri šefici Grasselli. Z njo sem odkrila novo sebe in vsako pesem naštudirava skupaj,« je poudarila.

S pomočjo pevke in skladateljice Lare Baruca je po dolgem času za prihajajoči album ponovno začela pisati besedila. »V meni vre velika ustvarjalnost in kmalu nas čaka izid še zadnje skladbe, ki bo del albuma.« Meni, da albumi dandanes nimajo več velike vrednosti ter da so oprijemljivejši fizični glasbeni nosilci, kot so zgoščenke bolj cenjene. »Pred štirimi leti sem dobila

nov avto, pa sem se zafrknila, ker nisem vprašala, če ima CD-predvajalnik!«

Njen cilj je segreti srca ljudem in jim s skladbami polepšati dan. Prepoznavnost, biti znan, vidi kot slabšo plat svojega ustvarjanja, a pravi, da v delanju novih pesmi uživa. Želi si, da bi ljudje preko njene poti našli svojo pot in svojo unikatnost. Ravno unikatnosti se zadnje čase ogromno posveča, v Tolminu je izvedla tudi svoje prvo predavanje na to temo za podjetnice. »Moja unikatnost je to, da sem našla svojo barvo glasu. Ob nastanku skladbe *Belo nebo* sem prvič začutila sebe. Odkrila sem svoj glas pripovedovanja v glasbi. A unikatnost ni enaka perfekciji. Prav je, da smo radovedni in si upamo. Ni me strah.« Glasba je Aniko vedno poiskala, tudi takrat ko je razmišljala, da bi si vzela pavzo. »Me išče in ne da miru. Naj bo tako še sto let.« Idejo za pesem, ritem in stil dobi sama in ko ob ustvarjanju dobi kurjo polt ali potoči solzo, ve, da se bo ta dotaknila tudi drugih.

Ko ni v svetu glasbe, pa se Anika posveča svoji družini, ki jo postavlja na prvo mesto. »Glasba mi polni srce, da sem lahko dobra mama,« je dodala. V družinskem podjetju – dela v optiki – ne preživlja več veliko časa, saj se ji je v glasbenem svetu odprlo mnogo poti. Od nekdaj si je želela biti tudi igralka, a je ugotovila, da se na snemanjih preveč čaka. Če bi ji kdo ponudil dobro igralsko vlogo, bi jo sprejela, sicer pa to strast zaenkrat izraža v videospotih, kjer rada stopi v čevlje nekoga drugega. »V življenju bi se vrnila v katerokoli obdobje, kaj dodala, kaj odvzela, vse še trikrat znova ponovila. Tako lepo mi je živeti.«

Festival duševnega zdravja letos v Kopru

U. R.
foto: megafon

V skladu z dogovorom o organizaciji, ki sta ga v torek podpisala generalni direktor Nacionalnega inštituta za javno zdravje Branko Gabrovec in podžupanja Mestne občine Koper Jasna Softić se Festival duševnega zdravja letos seli v Koper in bo potekal 23. maja na Titovem trgu.

Festival bo namenjen obiskovalcem vseh starostnih skupin – otrokom, mladostnikom, odraslim, študentom, aktivnim na trgu dela in starejšim. Podpisnika sporazuma sta napovedala, da bodo organizirali relevantne vsebine za vse demografske skupine.

Branko Gabrovec je ob podpisu dogovora dejal, da kot družba postajamo vse bolj pozorni na pomen duševnega zdravja: »Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje si prizadevamo, da bi krepitev duševnega zdravja, preprečevanje stisk ter podporo ljudem čim bolj približali skupnosti.«

»Festival duševnega zdravja, ki bo potekal pod častnim pokroviteljstvom predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar, bo ponudil številne delavnice, predavanja ter pogovore z različnimi strokovnjaki. Obenem bo to priložnost za povezovanje vseh, ki v Sloveniji delujemo na področju duševnega zdravja. In prav Koper s svojo bogato kulturno dediščino, odprtostjo in mediteranskim duhom je idealno okolje za takšen dogodek. Je mesto, kjer se stikata morje in človek – mesto toplote, povezovanja in skupnosti,« je dejal in pozval vse naj »skupaj z nami prispevajo k bolj vključujoči, čuječi in povezani družbi.«

Podžupanja Softić je poudarila, da Mestna občina Koper namenja posebno pozornost skrbi za duševno zdravje svojih občanov in občanov. Izrazila je veselje ob

tem, da jih je NIJZ povabil k sodelovanju in da bodo maja na osrednjem trgu gostili dogodek, ki »tako jasno in srčno odpira prostor za pogovor o duševnem zdravju – o temi, ki je še vedno pre pogosto potisnjena v ozadje, čeprav je ključna za kakovostno življenje«. Prepričana je, da Festival duševnega zdravja ni le priložnost za strokovne razprave in izmenjavo dobrih praks, ampak zlasti priložnost, da »zgradimo most med ljudmi, da ustvarimo prostor, v katerem bomo razbili stigme, prostor, v katerem bomo vsi imeli priložnost spregovoriti in biti

slišani.«

Predstojnik Centra za duševno zdravje na NIJZ Matej Vinko je dodal, da je Festival duševnega zdravja »naša skupna zaveza k sodelovanju in povezovanju v skupnosti«. Po njegovem je v današnjem času ključno, da o duševnem zdravju ne zgolj veliko govorimo, ampak da na tem področju tudi aktivno delujemo. Festival naj bi omogočal ravno to – priložnost, da se obiskovalci seznani s konkretnimi koraki in orodji: »Kaj lahko vsak posameznik stori zase, kako lahko podpremo druge okoli sebe in predvsem, kdo so tisti ljudje in organizacije, ki na tem področju nudijo strokovno znanje in oporo.«

Vse aktivnosti v okviru festivala bodo brezplačne, vendar je za predavanja in delavnice potrebna predhodna prijava, ki jo lahko zainteresirani oddajo na spletni strani festivala. Prijave bodo odprte do zapolnitve razpoložljivih mest.

Na festivalu se bodo predstavila tudi društva in druge organizacije, ki se ukvarjajo z delovanjem na polju duševnega zdravja. Njihove stojnice bo moč obiskati na Titovem trgu in v Verdijevi ulici. Iz Mestne občine Koper sporočajo, da bo festival priložnost, da obiskovalci spoznajo delovanje številnih organizacij s področja duševnega zdravja, pa tudi za to, da se te organizacije med seboj spoznajo in povežejo.

Del programa bodo še izpovedi oseb, ki imajo izkušnje s težavami v duševnem zdravju in so pripravljene svojo izkušnjo deliti ter spregovoriti o izzivih, s katerimi se srečujejo v vsakdanjem življenju.

Predavanja bodo potekala v prostorih Fakultete za management, program predviden za Titov trg in Verdijevo ulico se bo 23. maja v primeru slabega vremena odvil v Taverni. **66**

Skrb za duševno zdravje ni le osebna odgovornost, temveč tudi družbena. V Sloveniji so vzpostavljeni Centri za duševno zdravje odraslih, ki delujejo pri zdravstvenih domovih in nudijo pomoč brez napotnice. Če se soočate z duševnimi težavami, ne oklevajte pri iskanju strokovne pomoči, ki je v slovenski Istri na voljo v okviru Zdravstvenega doma Koper (Center za duševno zdravje odraslih na Pristaniški ulici 6a; telefonska številka: 05 6203 639). Raziskava Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) iz leta 2023 je pokazala, da ima približno tretjina mladostnikov povečano verjetnost za razvoj depresije. Poleg tega vsak peti otrok v Sloveniji svoje duševno zdravje ocenjuje kot slabo. Otroci in mladostniki lahko poiščejo pomoč v centrih za duševno zdravje otrok in mladostnikov – najbližji se nahaja v Piranu (na Cesti solinarjev 1 v Portorožu, telefonska številka: 05 6207 248). Pomoč je dosegljiva tudi anonimno na brezplačni telefonski številki 111 116 (Tom – telefon za otroke in mladostnike).

Na drugem tiru opravljenih že več kot 80 % del

Dekani – Ministrica za infrastrukturo Alenka Bratušek si je minuli konec tedna ogledala potek del na drugem tiru Divača-Koper in zadovoljno sklenila, da dela potekajo po načrtih. Zgrajenih je že 37 kilometrov predorov, prav tako vsi viadukti, postavljajo pa se tudi že tiri. Časovnica je zastavljena tako, da naj bi progo začeli testirati marca 2026. Pojasnila je še, da lahko po trenutni proggi na dan pelje 94 vlakov, po novi enotirni proggi jih bo lahko 212, ob vzpostavitvi dvotirne proge pa se bo ta številka povečala na 252. Medtem ko potniški vlak med Divačo in Koprom zdaj vozi 45 minut, se bo po odprtju drugega tira ta čas skrajšal na 17 minut. Precej manj časa bodo porabili tudi tovorni vlaki, ki danes za to pot porabijo dobrih 100 minut, po novi proggi pa bodo potrebovali le pol ure. Ob robu obiska so spregovorili tudi o zahtevku za ustavitev del na odseku 1 zaradi zamud pri izvedbi del na viaduktu Glinščica. Tega je vložil konzorcij izvajalca gradbenih del na drugem tiru, nadzorni inženir DRI pa je ocenil, da je za obravnavo procesno neprimeren. Kot je pojasnil predstavnik DRI Marko Movrin, zahtevek za dodatnih 350 milijonov evrov označujejo za povsem neutemeljenega, zaradi česar ga je družba 2TDK v celoti zavrnila. Predstavniki Kolektorja so potrdili, da za zavrnjeni zahtevek pripravljajo odgovor, dokler ta ne bo pripravljen, pa zadeve ne komentirajo. *sta/nb*

Na Debelem rtiču za strpnost

Ljubljana/Ankaran – Nogometna zveza Slovenije (NZS) in Urad vlade za oskrbo in integracijo migrantov sta prejšnji teden zagnala projekt S športom do strpnosti, ki s pomočjo športa povezuje in krepi vrednote strpnosti v slovenski družbi. Otvoritveni dogodek festivala nogometnih tekem je potekal na igrišču Zdravilišča Rdečega križa na Debelem rtiču, kjer so sodelovale tri ekipe, in sicer begunska reprezentanca, ki deluje pod okriljem NZS, ekipa mladoletnih oseb brez spremstva, ki so v oskrbi UOIM, in lokalna ekipa Barčica, ki jo sestavljajo uporabniki dnevnega delovno-terapevtskega centra Barčica. Sodelujoči so pojasnili, da je projekt S športom do strpnosti naravno nadaljevanje dogodka iz leta 2024, ko je UOIM v Postojni ob odprtju izpostave azilnega doma za mladoletnike brez spremstva pripravil prvi tovrstni festival, zaradi velikega pomena takšnih dogodkov pa so se projekt odločili nadgraditi v celoletni športni festival, ki bo letos potekal po več slovenskih krajih. *sta/nb*

Odprti dan centra za pomoč pri prekomerni rabi interneta

Koper – Center pomoči za zdravljenje odvisnosti od interneta Logout, ki od lani deluje v Mestni občini Koper, nudi tudi pomoč žrtvam

ZDRAVILIŠČE RKS DEBELI RTIČ FB

Udeleženci projekta S športom do strpnosti na Debelem rtiču.

spletnega nasilja. Soustanovitelj in direktor centra Boris Veler je v začetku meseca ob dnevu odprtih vrat centra na Markovcu povedal, da imajo največ uporabnikov v starosti med 15 in 30 let, najstarejši jih je imel 75. Obalna enota centra se je sicer v minulem poletju iz Izole preselila v Koper, zaradi česar Veler ocenjuje, da dosegajo širši krog uporabnikov. Kot je pojasnil, so jih imeli pred selitvijo okrog 100, v zadnjem letu pa so zabeležili približno desetodstotno rast uporabnikov. *sta/nb*

Zelena luč za obnovo spomenika bazoviškim junakom

Bazovica – Zavod za varstvo arheološke, umetnostne in krajinske dediščine v Furlaniji – Julijski krajini je izdal ustrezno dovoljenje za obnovo bazoviškega spomenika. Na zavodu so določili tudi posebne pogoje obnove, ki se je lahko loti le restavrador, ki je vključen v uradne ministrske sezname restavradorjev spomenikov. Spomenik ima od leta 2022 tudi status deželne kulture. Kamniti spomenik, ki na bazoviški gmajni opozarja na usmritev mladih obsojencev prvega tržaškega procesa Ferda Bidovca, Frana Marušiča, Zvonimira Miloša in Alojza Valenčiča leta 1930, je januarja poškodovana ujma. Ta je povzročila padec ene izmed libanonskih cedrov, ki so obkrožale pomnik, debelo deblo pa ga je poškodovalo. Poškodovani spomenik

so domačini odstranili in shranili na varno, neznanec pa je medtem postavil začasnega, lesenega. Občina Trst je medtem posekala dva od ujme poškodovana drevesa in zaprosila za krajinsko dovoljenje za odstranitev preostalih dveh cedrov, ki še stojita. Obstajala naj bi namreč nevarnost, da jih burja polomi. Tako bo spomenik nared za slavnostno proslavo ob 80-letnici postavitve, ki bo potekala 7. septembra 2025. *pn/nb*

Še en odstop v Intereuropi

Koper / Maribor – Predsednik uprave družbe Intereuropa Borut Zorič in članica uprave Tina Peček sta podala odstopni izjavi. Člani nadzornega sveta in Boris Zorič na novinarska vprašanja ne odgovarjajo, neuradno pa naj bi odstopni izjavi predsednika uprave botrovala ravno nesoglasja med njim in nadzornim svetom. Kaj bo sledilo, se bodo nadzorniki odločili še ta teden, ko se bodo sestali. Zorič je že tretji predsednik uprave, ki je v zadnjih treh letih predčasno zapustil mesto šefa Intereurope. Družbo je vodil eno leto, pred njim je bil na čelu koprškega logista Borut Flander, ki pa je ta položaj zasedal le nekaj mesecev. Še pred njim je Intereupo leto in pol vodil Damijan Vajs. Podjetje trenutno vodi tričlanska uprava, poleg Zoriča in Tine Peček je član uprave še Nikola Tanasoski, ki se jima je pridružil novembra lani. *pn/nb*

STA

Ministrica Alenka Bratušek ob ogledu del na drugem tiru Divača-Koper. Dela napredujejo, s tem pa tudi stroški gradbincev.

Kaj v resnici prinaša pokojninska reforma?

Simon Smole
foto: STA

Pokojninski sistem je verjetno že deset ali dvajset let na tialu tudi v Sloveniji. Priporočila tujih institucij ter tudi domačih strokovnjakov razlagajo, kako se bo vsak čas sesul in da so korenite spremembe nujne. Delež izdatkov za pokojnine v Sloveniji in Evropski uniji je bil v zadnjih tridesetih letih med 10 in 11 odstotkov BDP, kar sploh ni malo. Slovenski izdatki pa so ob tem za vsaj dve odstotni točki nižji kot znaša povprečje v razvitih državah Unije.

Vlada se je končno lotila pokojninske reforme, ki so jo napovedovale vse vlade skozi vsa ta leta. Pričakovano so se delodajalske organizacije, kot to dobro znajo, vkopale v svoje jarke in z grožnjo blokade celotne reforme dosegle umik predloga za izenačitev prispevne stopnje delodajalcev in delojemalcev. Nekateri kritiki so imeli ta ukrep za skorajda edinega smiselnega iz reformnih izhodišč. Prispevna stopnja za pokojninsko in invalidsko zavarovanje bo tako ostala izrazito nepravilna: delavci bodo za zavarovanje še naprej namenjali skoraj dvakrat višji odstotek osnove kot delodajalci. Zaposleni bodo še naprej za pokojninsko in invalidsko zavarovanje prispevali 15,5 odstotka svojih plač. Poskus, da bi poslej v pokojninsko blagajno enako prispevali tudi delodajalci, je propadel. Tako tudi delodajalci, ki so v pogajanjih bržkone tako dosegli največjo zmago, ohranjajo svoj prispevek pri 8,85 odstotka posamezne plače.

Za polno pokojninsko dobo bo še vedno treba delati 40 let, a se bo postopno poviševala zahtevana upokojitvena starost. Danes ta za 40 let dela znaša 60 let, ob popolni uveljavitvi reforme leta 2035 bi se dvignila

na 62 let za tiste s 40 leti dela in na 67 let za tiste, ki so skupaj zbrali vsaj 15 let delovne dobe. Najslabše jo bodo torej v prihodnje odnesli tisti, ki so se zaposlili pred 22. letom starosti, saj bodo morali za izpolnitev upokojitvenih pogojev delati več kot 40 let. S podaljševanjem referenčnega obdobja za izračun osnove za odmero pokojnine na 40 let brez petih najslabših let pa da želijo bolj smiselno uveljaviti princip, da kolikor prispevam v pokojninsko blagajno, toliko solidarnosti bom v višini pokojnine od nje dobil, s čimer da sistem postaja tudi bolj pravičen, kar pa je res le za tiste, ki danes delajo tako rekoč tradicionalno, za poln delovni čas zaposlene delavce.

Vzporedno pa se bo podaljšalo obdobje zajetih plač za izračun pokojnine iz dosedanjih najboljših 24 let na 35 let (točneje: 40 let, zmanjšano za pet najslabših let). Ta usmeritev je legitimna, saj bo upoštevanje daljšega obdobja bolj ustrezen odraz vplačanih prispevkov. Nikjer pa niste mogli prebrati, da to podaljševanje obdobja pomembno zniža do sedaj izračunano osnovo. Poskusni izračuni kažejo, da bo ta osnova lahko tudi 10 in več odstotkov nižja, kot je bila po današnjem načinu izračuna (24 najboljših let). Objektivno lahko pričakujemo, da bo podaljšanje upoštevnega obdobja na 35 najboljših let prineslo nižjo začetno pokojnino. Pokojnina se potem letno usklajuje glede na inflacijo ter rast plač. Osnovni predlog določa, da bi se dosedanje upoštevanje 60 odstotkov rasti plač v desetih letih prevesilo v sistem usklajevanja samo z inflacijo.

Upokojenci bi si želeli, da bi se pokojnine bolj usklajevale s plačami kot z inflacijo, saj po izkušnjah plače rastejo hitreje

kot inflacija. Reformni dokumenti predlagajo, da bi se med letoma 2026 in 2030 pokojnine usklajevale pol-pol, polovično glede na rast povprečne bruto plače in polovično glede na rast cen življenjskih potrebščin. Od leta 2031 bi tako delež rasti plač upoštevali vse manj, delež rasti cen življenjskih potrebščin pa vse bolj, dokler leta 2040 deleža rasti plač ne bi upoštevali v 20 odstotkih, deleža rasti cen življenjskih potrebščin pa v 80 odstotkih. Skoraj 175.000 ljudi je letos prejelo starostno pokojnino, nižjo od 900 evrov, tveganje za revščino za enočlansko družino pa je ocenjeno na 981 evrov.

Reforma bi uzakonila že uveljavljeni letni dodatek. V letu 2026 bi ga prejemniki pokojnine prejeli v višini od 160 do 710 evrov, odvisno od višine njihove pokojnine. V zadnjem hipu se je v reformi kot novost oziroma bombonček pojavil še zimski dodatek. Prvič bi bil izplačan že letos in bi znašal 150 evrov, nato pa bi se vsako naslednje leto nekoliko povišal. To je ena redkih sprememb pokojninske reforme, ki jo bodo občutili tudi že dosedanji prejemniki pokojnin.

Pokojninski sistem se vse težje vzdržuje sam, država bo letos iz osnovnega proračuna za pokojnine založila približno 1,4 milijarde evrov. Če sta leta 1991 za enega upokojenca delala dva zaposlena, je lani zanj delal le še en zaposleni in pol. Pokojninska reforma je zato nujno potrebna. Ta mora tudi vzpostaviti zaupanje mladih v sistem, da bodo pokojnino nekoč sploh dočakali. Predvsem za mlade delavke in delavce, pogosto ujete v prekarne oblike dela, ta reforma ne bo prinesla bistvenih sprememb na bolje. **“**

Dan ekološkega dolga za Slovenijo letos 17 dni prej

Ljubljana – 8. aprila smo »praznovali« dan ekološkega dolga za Slovenijo, ko smo v državi porabili vse razpoložljive vire in ekosistemске storitve, ki jih lahko Zemlja obnovi v enem letu. Dan je letos nastopil 17 dni prej kot lani. »Zaskrbljujoče je, da bomo letos dan ekološkega dolga dosegli že pred koncem prve tretjine leta, kar jasno kaže na alarmantno prekomerno rabo virov in ekosistemskih storitev,« so posvarili na Inštitutu za zdravje in okolje in poudarili, da prekomerna raba naravnih virov ne ogroža zgolj stabilnosti naših ekosistemov, temveč ima znatne posledice tudi na dolgoročno prehransko varnost, zdravje ljudi in odpornost družbe kot celote. V okoljski organizaciji Umanotera so opozorili na pomanjkanje ustrezne odzivnosti družbe, saj se javnost ukvarja z vojaškim oboroževanjem namesto s podnebnimi težavami oziroma vzroki zanje. Po njihovih navedbah je nujno podpiranje lokalnih pridelovalcev, spodbujanje kratkih dobavnih verig, zmanjševanje odpadkov in sprejemanje trajnostnih prehranskih odločitev. Prepričani so, da dolgoročne rešitve zahtevajo tudi aktivno vključevanje mladih, saj so pomembni akterji pri oblikovanju prihodnosti. *sta/nb*

Nesrečno merjenje hitrosti

Ljubljana – Projekt Darsa in policije, da bi na avtocestah vzpostavili prve štiri odseke s sekcijskim merjenjem hitrosti, je znova v zastoju. Novinarji spletne platforme žurnal24 so razkrili, da je izbrani merilnik pri pristojni instituciji prejel negativno odločbo glede tehnične primernosti, kar naj bi pri Darsu celo skušali prikriti. Skoraj leto in pol po objavi ponovljenega razpisa, več kot leto po izbiri ponudnika in devet mesecev po podpisu pogodbe Darsa ter policije z izbranim podjetjem Intermatic je Urad za meroslovje izdal negativno odločbo, kar pomeni, da naprava, ki sta jo Dars in policija izbrala med tremi prispelimi ponudbami,

Pravosodni policisti na februarskem protestu. Vlada jim bo, kot kaže, prisluhnila.

ni v skladu s slovenskimi meroslovnimi predpisi. Po dveh neuspešnih je bil to že tretji razpis, zgodba o sekcijskem merjenju hitrosti pa se »vleče« že 15 let. *zurnal24/nb*

Pazniki in ministrstvo na pogajanjih

Ljubljana – Dva meseca po protestu pravosodnih policistov, na katerem so opozorili na nevzdržne razmere v zaporskem sistemu, se zadeve vendarle premikajo. Sindikalna stran je pred dobrim mesecem sedla za mizo s pravosodno ministrico Andrejo Katič, kmalu naj bi se sešli tudi s predstavniki Ministrstva za javno upravo, s katerimi bi govorili o možnosti kolektivne pogodbe v zaporskem sistemu. Med pravosodnimi policisti, pravosodnim ministrstvom in upravo RS za izvrševanje kazenskih sankcij (Ursiks) je zato mogoče čutiti določeno mero optimizma pred nadaljevanjem pogovorov. Razmere naj bi bile alarmantne, zapori so prenatrpani, pravosodni policisti pa zaradi kadrovske stiske preobremenjeni. *n1/nb*

Ubi panis ibi Patria

Ljubljana – Ministrstvo za obrambo (Mors) je pripravilo razpisno dokumentacijo za nakup 106 patrij, v začetku tedna pa naj bi jo že dostavili na finsko ministrstvo za obrambo. Okvirni znesek projekta je 700 milijonov evrov. Načrtujejo, da bodo pogodbo za prvih 53 vozil podpisali predvidoma do sredine junija. Razpisna dokumentacija vsebuje osnutek pogodbe, splošne zahteve in tehnične specifikacije za vse sisteme, ki jih nameravajo integrirati na bojna kolesa 8x8. Na ministrstvu zahtevajo fiksno ceno za prvih 53 vozil, pogodbo za preostalih 53 pa bodo potrdili naknadno, saj še ne morejo financirati dobave za leti 2029 in 2030. Poudarili so še, da bodo vozila povsem opremljena, med drugim s kupolami, topom in sistemom C4, izbrana pa so bila po raziskavi trga in investicijskega programa. Na ministrstvu so še dodali, da bo nakup patrij cenovno ugodnejši kot nakup vozil boxer, ki jih je želela kupiti prejšnja vlada, zdajšnja pa je nakup preklcala. *n1/nb*

STA

Obrambno ministrstvo bo kupilo še 106 patrij. Za njih bomo skupaj odšteli okoli 700 milijonov evrov.

»Kmetje bodo lahko postavili sončno elektrarno, ampak bodo pridobljeno elektriko lahko porabili izključno v prostoru, na katerem bodo paneli postavljeni.«

**- dr. Jože Podgoršek,
predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice**

Pia Nikolič
foto: STA

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je konec januarja predstavilo predloge sedmih novih zakonov s področja kmetijstva, glede katerih pravijo, da so se veliko pogovarjali z deležniki. Predstavniki kmetijstva so njihove besede zanimali in dejali, da so nastajali v tajnosti, do številnih predlogov pa so kritični.

Javna razprava, ki je trajala 45 dni, se je nedavno končala, zato smo o spremembah zakonodaje spregovorili s predsednikom Kmetijsko-gozdarske zbornice dr. Jožetom Podgorškom, ki je kot kandidat SDS položaj zasedel oktobra lani. Kmetijstvo, pravi, da pozna z vseh zornih kotov, kot kmet in kot minister. V tej vlogi smo ga videli, ko je položaj nastopil v 14. vladi Republike Slovenije pod vodstvom Janeza Janše, ko je zamenjal Aleksandro Pivec. Pred tem je bil od septembra 2018 državni sekretar na tem ministrstvu.

Kako ste zadovoljni z načrtovanimi spremembami zakonodaje?

» Na nek način jih podpiramo, saj je bil Zakon o kmetijstvu že nepregleden in potreben prenove. S to namero bo razpadel na dva zakona. Žal pa ugotavljamo, da je spremenjen le v 20 odstotkih, ostalo je bolj kot ne prepisano. Ocenjujemo, da gredo prav te spremembe na škodo kmeta oziroma lastnikov gozdov, zato smo kritični do predlaganih sprememb in bi si želeli več posluha s strani ministrstva. Počasi sicer že prihajajo prvi odgovori na

naše pripombe.

Lahko o njih že javno spregovorite?

» Zaenkrat ugotavljamo, da ministrstvo pri uredbah kmetijskih zemljišč vztraja pri nekaterih uzurpacijah, kot je fotovoltaika, čemur kmečke organizacije ostro nasprotujemo, zlasti na način, kot je to zapisano zdaj. Glede tega pričakujemo še konkretna pogajanja, trenutna oblika zapisa za nas ni sprejemljiva. Piše denimo, da kmetje lahko postavijo sončno elektrarno, ampak, da lahko pridobljeno elektriko porabljajo izključno v prostoru, kjer je elektrarna postavljena, ne morejo pa je tudi prodati na trgu. Skladišče za stroje, kamor bi lahko panele namestili, elektrike praktično ne rabi. V Črnomlju so pred nekaj leti postavili sončne panele na pašnik, kot se predvideva po novem zakonu. Prišla je toča, razbila elektrarno in zdaj je tam na tleh kopica koščkov stekla, zato se tam verjetno nikoli več ne bodo pasle ovce. V Sloveniji imamo zaenkrat dovolj streh, parkirišč, degradiranih območij, kamor bi lahko postavili sončne elektrarne. Po prvih izračunih naj bi temu zdaj namenili tudi 130.000 hektarjev kmetijskih površin, kar je 22 oziroma 23 odstotkov vseh kmetijskih zemljišč pri nas. Če bi prišlo do izkoriščanja celotnega tega potenciala, bi to vplivalo tudi na biodiverzitetu, saj blizu površin s sončnimi paneli praviloma izginjajo ptiči, ker se jih bojijo, saj nanje delujejo kot ogleдалa. Zato pogrešamo tudi glas tistih, ki vedno govorijo o tem, kako morajo kmetje kmetovati zavoljo biodiverzitet.

Ali ne potrebuje kmetijsko zemljišče v veliki meri osončenih površin?

» Dejansko gre za tekmo med energetiko in rastlinsko pridelavo za isti sončni žarek, ki ga oboji potrebujejo. Na to področje bi morali stopati s previdnostjo, pripraviti pravo tehnologijo, pod katero bo mogoča rastlinska pridelava, ne pa tega omogočati kar počez s spremembo zakonodaje.

Je v zakonu morda opredeljeno, da morajo biti to bolj nerodovitne površine?

» Novela, ki je bila dostopna na portalu e-demokracija, je predvidevala postavitev na zemljiščih z boniteto do 20 (od 100) in pri agrofotovoltaiki na zemljiščih z boniteto do 35 (od 100), torej na slabših zemljiščih, na katerih pa se še vedno prideluje hrana ali pase živina, goji sadje ali trte. Z izrabo teh zemljišč zaradi fotovoltaike bi pridelava gotovo padla.

Se vam sicer zdi, da se v Sloveniji s kmetijskimi zemljišči ravna gospodarno? Zaradi gradnje poslopja za podjetje Magna v Hočah se je za vedno izgubilo sto hektarjev najboljših kmetijskih zemljišč.

» Ko se je gradilo avtocestni križ, so ponekod gradili čez najboljša kmetijska zemljišča. Vemo, da bi lahko šle trase na posameznih delih tudi mimo njih. V zgodovini je tudi ministrstvo, ki je eden od mnenjedajalcev pri občinskih prostorskih načrtih, delovalo manj strogo, danes pa je postalo kar strog pogajalec. Pozimi leta 2022 smo zakonodajo spremenili tako, da lahko

ministrstvo od občine zahteva, da preseli industrijske cone in možnost pozidave na manj kvalitetna kmetijska zemljišča, če pa to ne gre, lahko država od nje zahteva izravnalne ukrepe, kot je vzpostavitev drugih kmetijskih zemljišč in podobno, kar pozdravljamo. Z novim zakonom priganjamo, da bi kmetijska zemljišča tudi trajno zavarovali na vsaj 30.000 hektarjih in to tako državna kot zasebna.

Zakaj pa ste bili kritični do člena o predkupni pravici države pri nakupu kmetijskih zemljišč? Nekateri se sprašujejo, ali ne bi ta člen zmanjšal zlorabe zakonodaje s strani navideznih kmetov, ki kupujejo zemljišča in potem prek najemnikov pobirajo njihove subvencije, od katerih nato bogatijo?

» Ministrstvo je predlagalo, da bi imela država predkupno pravico že pri majhnih površinah, kot jo ima že zdaj pri gozdnih kompleksih večjih od dveh hektarjev. Menimo, da bi se to lahko uvedlo le, če se vnaprej zapiše, kako se bo ta zemljišča potem razdelila, saj imamo do tega kmečke nevladne organizacije veliko zadreg. Najbolj kvalitetna zemlja je v državnih rokah, oziroma v rokah peščice velikih kmetijskih podjetij, medtem ko družinske kmetije do zemljišč praktično ne morejo priti. Mini-

strstvo je naš zadržek razumelo in v zadnji verziji zakona tega člena ni več. Zadržani smo tudi do predvidenega povečanja plačil za nadomestno izgradnjo, do namenskih sredstev, ki jih kmetijsko ministrstvo pobira od vseh, ki gradijo na kmetijskih zemljiščih in morajo državi plačati nadomestilo. To so namenska sredstva, ki se porabljajo za izboljšanje pogojev kmetovanja, za odpravo zaraščanja zemljišč in ne smejo biti porabljena za kupovanje novih. Vpletenost države v to bi gotovo dvignila ceno zemljišč, kar smo v preteklosti že lahko videli, ko je država hotela preprečiti nakupe kmetijskih zemljišč s strani tujcev v obmejnem pasu.

Lastnike kmetijskih zemljišč, pa tudi lastnike gozdov in živali, želijo z novo zakonodajo umakniti iz nekaterih postopkov.

» Če govorimo o tem, da se v Zakonu o gozdovih ukinjajo sveti za gozdove, organi, ki sprejemajo načrte, soodločajo o odvzemu divjadi, sečnjah in drugem ter v katerih so deležniki, na katere to načrtovanje definitivno vpliva, vemo, da se iz postopkov odločanja umika posameznike, ki tam gospodarijo. Do tega smo kritični, saj menimo, da bi morali biti vključeni v proces. V Zakonu o kmetijstvu se

predvideva, da se lahko opravijo tudi pregledi kmetijskega zemljišča s strani agencije za kmetijske trge brez vednosti lastnika. Mi pravimo, da ga je potrebno vsaj obvestiti, da se sam odloči, ali bo pri pregledu prisostvoval ali ne. Lahko bi se o tem odločil tudi ob oddaji subvencijske vloge, vendarle govorimo o zasebni lastnini. Tudi pri zakonu o zdravju živali se predvideva izvajanje veterinarske službe brez prisotnosti lastnika živali. V zakonu je napisano, da mora lastnik samo omogočiti, da bo hlev odprt, vanj pa, da lahko pride, kdor hoče. Uprava nam je sicer tolmačila, da ta člen narobe razumemo.

Vrhunec so odločbe na tem področju dosegle z ukinitvijo posvetovalnega telesa Sveta za kmetijstvo in podeželje na kmetijskem resorju, čeprav je to edino posvetovalno telo vsakokratnega ministra, ki daje mnenja na zakonodajo, strateške načrte. Strinjamo se, da v tem posvetovalnem telesu kdo manjka, denimo predstavniki ekoloških kmetov, ki jih po dosedanjem zakonu ni bilo, a bi bilo bolje, da bi jih dodali, kot da se to telo ukine. Ministrica in ministrstvo so sicer večkrat komunicirali, da je ta paket zakonodaje nastal v sodelovanju z deležniki, ampak ključne kmečke nevladne organizacije ne vemo, kdo je to bil, ker ni bil zraven nobeden od nas. Zbornica je tukaj prav zato, da mnenje posameznika ali manjše skupine kmetov spravi v kontekst sistemskega pogleda, ga presodi, da se tu izoblikujejo naša končna mnenja. Ta nesistemsost je v nekem delu vidna. Strah nas je tudi, da so pri pripravi sodelovale nevladne organizacije s področja trajnostne rabe naravnih virov, zaščitne narave in okolja, ne pa tudi kmetje in rejci. Zdi se, da se v zakonodajo vpisuje izjemno enostranske rešitve, večinsko mnenje pa se praktično ne upošteva.

Kako pa bo po novem z javno službo kmetijskega svetovanja? Se bo tudi ta reorganizirala oziroma preselila pod nov organ v sestavi ministrstva?

» Prvotna verzija zakona je to res predvidevala, a je ministrstvo odločbo zdaj umaknilo, torej služba ostaja zbornici. Namesto tega bomo šli v njeno prevetritev, saj zagotovo obstajajo možnosti za izboljšavo. Zdaj ministrstvo službi daje naloge, ki jih mora opraviti praktično do ure natančno. Določeno število jih mora nameniti ekološkemu kmetovanju, določeno zelenemu prehodu in posameznim panogam. Služba samo izvaja naloge ministrstva, čeprav smo ob prvi objavi predlagane zakonodaje veliko poslušali kritike, da ni prisotna med kmeti. Celoten servis javne službe je od 19. marca in bo do 6. junija za računalniki, kjer obravnava subvencijske vloge. Na naj-

boljše dni jih obravnava od 1.200 do 1.300, samo letos smo jih prejeli 53.000. V tem trenutku smo še bolj kritični, ker v času subvencijske kampanje ministrstvo odpira kopico javnih investicijskih razpisov, zaradi katerih se kmetje ponovno obračajo na službo, da jim jih pomaga izpolniti. Upam, da bomo sprejeli nekatere ukrepe in našli rešitve za preobremenjenost tega sistema, morda s podaljšanjem razpisnih obdobjih. Proces dela javne službe zdaj obravnava delovna skupina, za katero upamo, da bo s svojim delom zaključila do jeseni, ko nas čaka novo pogajanje za novo sedemletno koncesijsko obdobje.

Bodo vse načrtovane spremembe pripeljale do zmanjšanja administrativnih bremen, ki si ga ves čas želijo kmetje?

» Na podlagi te zakonodaje zagotovo ne, pravzaprav obstajajo bojazni, da bi čez nekaj let lahko prišlo do novih birokratskih bremen, a ne še v tem trenutku. Jih pa tudi ne zmanjšuje. Morda smo bili pri tem sami najbolj ambiciozni, ko smo predlagali, da bi se po vzoru Avstrije uvedel model, da bi pridelava prve stopnje lahko sodila pod primarno obdelavo, da ne bi bilo potrebno registrirati dopolnilne dejavnosti. S tem bi manjšim in srednje velikim kmetijam omogočili stabilizacijo dohodka, ker bi lahko brez dodatne prijave razsekovali meso, sušile zelišča, izdelovale mlečne izdelke in podobno. V Avstriji lahko brez dopolnilne dejavnosti oddajajo celo do deset sob. Če želite trenutno opravljati dopolnilno dejavnost, jo morate registrirati, izdajati račune, voditi knjigovodstvo, od česar pridejo le dodatni stroški in birokratsko breme. Ne težimo k temu, da bi se umikali iz davčnega dela in ne borimo se za to, da bi morali biti kmetje oproščeni plačila davka. Govorimo le o debirokratiziranem sistemu pobiranja davkov preko katastrskega dohodka, ki bi lahko bil višji, v zameno pa ne bi rabili voditi računovodstva. Druga možnost bi bila oddaja subvencijske vloge na način davčne napovedi, ki se je v zadnjih desetletjih avtomatizirala. V Sloveniji imamo na voljo satelitski pregled površin, ki se mu reče Sopotnik in lahko na tri dni, ali če je oblačno na deset dni, natančno pokaže, kaj se na zemljiščih dogaja. To bi bili koraki v smeri debirokratizacije, ki bi bistveno zmanjšali birokratsko breme in s tem olajšali kmetovanje.

Kako pa je s trajnostjo? Se da tudi tu še kaj poenostaviti? Je to sploh področje, s katerim se želijo kmetje ukvarjati? Po zadnjih večjih protestih se je morala Evropska unija ukloniti njihovim zahtevam in zavoljo tega omiliti okoljsko zakonodajo, čeprav so prav oni tisti,

ki prvi čutijo podnebne spremembe.

» Če kdo, si kmetje resnično želijo čistih tal, vode in zraka, torej čistega okolja, v katerem lahko pridelujejo varno in kvalitetno hrano, česar v onesnaženih tleh ne moreš. Verjamem, da vsi kmetje skrbimo za to, da trajno ohranjamo naravne vire. Lani je bilo v Sloveniji prvič narejeno poročilo o izpustih toplogrednih plinov, v katerem je jasno vidno, da je ravno kmetijski sektor v zadnjih 15 letih naredil največji napredek v zmanjševanju izpustov toplogrednih plinov, povprečno za 16 odstotkov. Na področju gnojil smo od leta 1999, ko je bila njihova raba najvišja, nekatere komponente praktično prepolovili. Že dolgo smo sledili evropski resoluciji Od vil do vilic, ki je predvidevala razpolovitev gnojil, sredstev za varstvo rastlin in podobnega. Slovensko kmetijstvo, lahko rečemo, je okoljsko vzdržno. Bili smo med prvimi, ki smo prepovedali neonicotinoide zaradi zaščite čebel, še preden je Evropska unija posegla na ta trg. Prišli so celo pogledati, zakaj bolj omejujemo nekatera sredstva kot drugje. Kmalu za tem obiskom so neonicotinoide zaradi zaščite naravnih opraševalcev prepovedali po celotni EU. Popuščali nismo niti, ko je bil velik pritisk na zmanjšanje nivoja varnosti pri uvajanju novih sredstev za varstvo rastlin. Čebelarstva zveza pravi, da že kakšno desetletje v Sloveniji nimamo več težav s pomori čebel, kot se je to množično dogajalo okoli leta 2010, ko so od zastupitev umirale cele družine. Želimo pa si, da bi imeli na nivoju EU enoten trg, saj v Sloveniji za marsikatero škodljivca oziroma bolezen nimamo več registrirane dovoljenega protisredstva, torej so naši kmetje v podrejenem položaju. Pri hrani imamo prost pretok blaga, pri sredstvih, kot je biološka zaščita, pa ne. Velika podjetja se zaradi majhnosti trga sploh ne odločajo za njihovo registracijo na majhnem trgu, zato nekaterih pripravkov oziroma predatorjev ne moremo uporabljati, ker niso dovoljeni, čeprav bi z njimi bistveno zmanjšali rabo sredstev za varstvo rastlin in kemičnih sredstev, zlasti v rastlinjakih, sadovnjakih in pri jagodičevju. Če bi vnesli škodljivce našim škodljivcem in s tem uničili denimo listne uši, za to ne bi rabili fitofarmaceutskih sredstev, ker bi s tem vzpostavili ravnotežje, ki ni več gospodarsko pomembno. Tu in tam bi še našli kakšnega škodljivca, a v veliko manjšem številu. O tem bomo zagotovo spregovorili z evropskim komisarjem za področje kmetijstva, ki nas bo obiskal v maju.

Bi lahko za konec ocenili še, do katere mere je Slovenija trenutno samopreskrbna v pogojih, v katerih njeno

kmetijstvo trenutno deluje? Bodo spremembe zakonodaje kako pripomogle k temu?

» V Sloveniji glede tega hitro pridemo na tanek led. Zaenkrat smo samooskrbni na področju živinoreje, mleka, govejega mesa, piščančjega mesa in tudi jajc. Pri svinjini smo iz 80 odstotkov samopreskrbe ob osamosvojitvi, padli na današnjih 35. Zaradi naravnih danosti in malo ravninskih območij so žita, sadje in zelenjava prav tako pri okoli 35 odstotkih samooskrbe.

So k temu v zadnjih letih pripomogle redne pozebe?

» Tudi, a pri sadjarstvu imamo načeloma, če ni pozebe, dovolj le jabolk. Pridelamo jih celo več, kot jih porabimo, ostalih sadnih vrst pa je bistveno premalo. Zelenjave v kratkem sezonskem obdobju pridelamo celo več, kot je porabimo, ampak je ta sezona zelo kratka. Na področju žit smo preskrbni od 70 do 80 odstotkov, če je normalna letina, pa imamo koruze več, kot jo potrebujemo. Okoli 55-odstotno smo samopreskrbni tudi pri krušnih žitih, torej smo tudi pri tem odvisni od uvoza, večinoma z Madžarske, ostalo iz Hrvaške in Srbije. Glede na to, da nam grozi kar nekaj bolezni živali po celotni EU (slinavka, parkljevka, afriška prašičja kuga, ptičja gripa, atipična ptičja kuga, modrikavost jezika) sedaj beležimo veliko težavo zaradi zagotavljanja biovarnosti. Te bolezni nam lahko bistveno zamajajo samooskrbo. Na Slovaškem so morali zaradi slinavke in parkljevke pobiti že toliko živali, da jim je samooskrba z mlekom na letni ravni padla za deset odstotkov, zato si res želimo, da bi pri nas izvajali vse varnostne ukrepe glede živali. Tu lahko rejci naredijo največ. Evropska unija je v tem trenutku na preizkušnji in verjamem, da bo Evropska komisija uspela najti tiste rešitve, ki bi ohranile ta nivo samooskrbe, vedno pa lahko rečemo, da lahko tudi vsak Slovenec nekaj pripomore k temu, če ne drugače, na način, da posega po prehranskih izdelkih slovenskega porekla. Da je samopreskrba pomembna, smo dobro videli v času začetka vojne v Ukrajini, ko je Madžarska za par dni zaprla pretok pšenice v Slovenijo in je zavladala panika, čeprav je bilo še dovolj v blagovnih rezervah, pri mlinarjih in pekarjih. Vsaka država bo v krizi našla na pol legalen ukrep, da se reši, celo Slovenija je v času koronavirusa sprejela zakon, ki bi omejil izvoz prehranskih izdelkov izven države v primeru prehranske nevarnosti, ampak je to opazila Evropska komisija in zakon smo morali ugasniti. To so v času covid delale vse države po Evropi, hotele so rešiti lastne državljane, to je ključna naloga vsake države. ☘

Psihopati v teoriji in praksi

Senzacionalistične trditve o psihopatih bolj zbujačo pozornost, kot iščejo rešitve

Simon Smole
foto: STA

Nastal je »Inštitut za znanstveno proučevanje in raziskovanje psihopatije«, ki ga vodita direktorica dr. Leonida Zalokar in soustanoviteljica dr. Andreja Pšeničny. Na njihovi spletni strani lahko uporabimo prvi brezplačni psihološki svetovalec za področje psihopatije, ki je bil razvit s pomočjo umetne inteligence. Ambicije inštituta po vsem vidnem in slišnem niso ravno skromne. V Sloveniji naj bi namreč delovalo 15.000 psihopатов, razlagata raziskovalki, zato je smiselno ustanoviti inštitut, ki se bo z njimi ukvarjal. Obe ustanoviteljici opozarjata prav na nujnost znanstvenega preučevanja psihopатов in na njihovo pravočasno prepoznavanje. Inštitut si je za cilj celo zadal njihovo ustavitev, kar naj bi zahtevalo pogum in odločnost, ki ju slovenskemu narodu pogosto primanjkuje.

V Diagnostičnem in statističnem priročniku duševnih motenj psihopatija ni navedena. Kako jo torej natančno izmeriti? Ima inštitut transparentne in znanstveno podprte metode ocenjevanja ali ocenjuje na pamet? Profesor filozofije in komentator medijskega dogajanja Boris Vežjak se je na nedorečenost inštituta odzval z besedami: »Če inštitut diagnosticira posameznike brez utemeljenih razlogov, to brez dvoma predstavlja ne samo znanstveno kršitev, ampak tudi nedopustno družbeno stigmatizacijo in diskriminacijo.« Ena od ustanoviteljic Andreja Pšeničny to tudi posredno priznava, ko pravi, da so na področju raziskovanja osebnosti v uporabi različni izrazi, pri čemer mnogi še niso raziskani: »To so termini, ki so napol strokovni.«

Še večji odmev sta si ustanoviteljici zagotovili, ko sta otroštvo izpostavili kot prizorišče bodočih psihopатов. Vedenjske motnje, ki vodijo v psihopatijo, naj bi se

pojavele že v otroštvu. Strah vsakega starša je, da bi ravno njegov otrok izkazoval takšna nagnjenja. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije ima v vsaki populaciji približno dvajset odstotkov otrok duševne motnje, pri čemer se polovica teh razvije pred 14. letom starosti. Izračun, ki sloni na podatkih Svetovne zdravstvene organizacije in lanskem popisu prebivalstva Slovenije za skupino do 18. leta starosti, kaže, da je pri nas od 400 do 1.200 otrok in mladostnikov z brezčutnimi in neobčutljivimi potezami, lastnostmi, ki naj bi bile, po besedah ustanoviteljic inštituta, značilnosti psihopатов. Če imamo otroke, ki kažejo resna antisocialna vedenja, kot so manipulativnost, pomanjkanje empatije, vesti, brezobzirnost ter zavračanje odgovornosti, potem imamo bodoče psihopate, pravita. Celoten smoter inštituta je torej pravočasna obravnava oziroma strokovna prepoznavna, da se motnje ne prenesejo v odraslost takšnega posameznika.

A kot je opozoril Vežjak, je lahko takšno postopanje ne le znanstveno, ampak tudi etično sporno, saj temelji na vprašljivi opredelitvi psihopatije, ki je bolj filmska in opisna kot pa znanstveno potrjena. Senzacionalistične posplošitve o psihopatih bolj zbujačo pozornost kot ponujajo rešitve. Andreja Pšeničny je poudarila, da se na inštitutu zavedajo, da je izraz »psihopat« stigmatizirajoč, da pa si ga želijo destigmatizirati z informiranjem javnosti in prikazovanjem kompleksnosti tega področja. Na vprašanje o podlagi za oceno o 15.000 psihopatih v Sloveniji sta ustanoviteljici inštituta odgovorili, da je slovenska strokovna literatura o psihopatiji omejena, zato sta izhajali iz tujih virov. Ustanoviteljici inštituta sta oceno o 15.000 ljudi postavili na podlagi najnižje ocene

o deležu oseb s takimi značilnostmi v tuji populaciji, in sicer 0,6-odstotnem, ki temelji na britanski raziskavi.

Na Društvu psihologov Slovenije (DPS) so za Razkrinkavanje pojasnili, da obstajajo različne definicije psihopatije in različni načini njenega merjenja, od teh pa so odvisne tudi ocene o pogostosti tega pojava. Psihopatija ni samostojna diagnoza, zato moramo govoriti o antisocialni osebnostni motnji, kot je opredeljena v DSM-5. Nacionalni inštitut za javno zdravje in Društvo psihologov Slovenije sta poudarila, da podatkov ali raziskav o številu oseb z antisocialno osebnostno motnjo v Sloveniji ni. Tudi ni podatkov o številu ljudi z antisocialno osebnostno motnjo pri nas, glede na tuje vire pa ta prizadene od 1 do 3 odstotke populacije. Za oceno števila oseb z antisocialno osebnostno motnjo bi bilo treba na nacionalni ravni izvesti obsežne epidemiološke raziskave.

Sporne so tudi izjave Andreje Pšeničny, ki meni, da posamezniki s psihopatskimi značilnostmi v delovnem okolju v Sloveniji povzročajo gospodarsko škodo. Kako oceniti gospodarsko in družbeno škodo, ki naj bi jo storili psihopati? V Sloveniji, kot je dejala Pšeničny, s tem povezani stroški znašajo 2,1 milijarde evrov letno. Takšna ocena pa je sporna, saj ni jasno, kako so prišli do te številke, saj takšne raziskave ne obstajajo.

Inštitut napoveduje, da bo družbeno koristen, zato bo zanimivo videti, ali bo zaprosil za državne in druge systemske vire financiranja. In – ali jih bo dobil, kljub temu da ustanoviteljici sami priznavata, da inštitut deluje na podlagi strokovno sporne opredelitve in uporablja številke iz tujih raziskav, gospodarsko škodo, ki naj bi jo povzročili psihopati, pa ocenjuje brez smiselne metodologije. “

Carski rez: med medicinsko nujo in sodobnim trendom

Petra Znoj

foto: pexels, Jozemara Priorili Lemes

» *V*saka mama rodi, tudi tista s carskim rezom,« pogosto pravijo zdravniki. A vendarle, ko gre za carski rez, pogosto slišimo mešane odzive – od hvaležnosti do strahu, od olajšanja do občutkov krivde. V Sloveniji se danes s carskim rezom rodi vsak četrti otrok, kar je precej več kot pred nekaj desetletji. Zakaj se zdravniki odločijo za ta poseg? Mesec april je posvečen ozaveščanju o carskem rezu, zato je treba govoriti o tej »drugačni« porodni izkušnji.

Carski rez je več kot le operacija. Je odločitev, ki lahko reši življenje – materino, otrokovo ali oba. Ni nujno, da gre pri porodu nekaj narobe, lahko gre za tudi za preventivno odločitev, najpogostejše zaradi nepravilnega položaja ploda, zastoja pri rasti, zdravstvenega stanja nosečnice ... Carski rez je torej lahko načrtovan ali nujen.

Pri elektivnem rezu je postopek natančno načrtovan teden do dva pred rokom. Nosečnica opravi vrsto predoperativnih preiskav, se seznani z anestezijo (spinalno ali splošno) in s potekom operacije. Urgentni carski rez se opravi med samim porodom, ko pride do zapletov – najpogostejše zaradi fetalne stiske, ustavitve poroda ali drugih nujnih situacij. V Sloveniji carski rez na željo nosečnice ni mogoč, razen izjemoma, ob potrjeni fobiji pred porodom, ki jo oceni klinični psiholog.

Statistika razkriva, da se v Sloveniji s carskim rezom rodi med 22 in 24 odstotkov otrok, kar nas uvršča nekoliko pod

evropsko povprečje. V ZDA je takšnih porodov približno 32 odstotkov, v Braziliji pa ta delež presega 50 odstotkov. Pri nas se število zadnja leta ni bistveno spremenilo, čeprav je viden manjši porast načrtovanih carskih rezov, zlasti zaradi predhodnega carskega reza ali zaradi starosti matere.

Operacija običajno poteka v spinalni anesteziji – to pomeni, da je porodnica budna, vendar ne čuti bolečine. V operacijski sobi so prisotni ginekolog, anesteziolo-

g, babica in pediater. Po razkuževanju in prekrivanju trebuha s sterilnimi polami zdravnik zareže v spodnji del trebuha in maternice, skozi odprtino pa izvleče otroka. Vse skupaj traja približno 30–60 minut, pri čemer je največ pozornosti namenjene varnosti matere in otroka. Po porodu novorojenčka pregledajo in pogosto takoj položijo k materi, če njeno zdravstveno stanje to dopušča. Po carskem rezu se mame običajno v bolnišnici zadržijo

nadaljnjih štiri do pet dni, okrevanje pa traja nekaj tednov. »Bolečine v predelu reza, težje vstajanje, previdnost pri dvigovanju – vse to so izzivi, s katerimi se srečujejo mame,« pravi fizioterapevtka Tanja, ki z mamami dela v poporodnem obdobju.

Ob tem ne smemo pozabiti na čustvene posledice. Nekatere ženske po carskem rezu občutijo razočaranje, kot da niso »pravilno« rodile. Psihologi opozarjajo, da so takšni občutki povsem legitimni, a ne bi smeli zasenčiti dejstva, da so postale mame in da so opravile velik, telesno in čustveno zahteven podvig. Pomembno je, da jim okolica da priznanje in podporo, ne da jim vsiljuje občutek manjvrednosti.

V javnosti še vedno kroži mit, da je carski rez »lažji način rojevanja«. V resnici gre za večjo operacijo, ki prinaša svoje tveganje – okužbe, krvavitve, poškodbe organov in daljše okrevanje. Poleg tega lahko vpliva tudi na naslednje nosečnosti, saj poveča tveganje za zaplete, kot so raztrganje maternice ali nastanek predležne posteljice. Zato se moramo zavedati, da carski rez ni bližnjica, temveč poseg, ki se ga opravi le takrat, ko drugače ne gre. Tudi dojenje po carskem rezu je lahko nekoliko zahtevnejše – zaradi bolečine, kasnejšega stika z otrokom ali vpliva anestezije. A ob podpori zdravstvenega osebja in svetovalk za dojenje večina mam uspešno vzpostavi dojenje. Pomembno je tudi celostno okre-

vanje. V porodnišnicah se vse bolj zavedajo pomena obravnave po carskem rezu, zato vključujejo fizioterapevtsko obravnavo, spodbujajo zgodnji stik z otrokom in povečujejo informiranost žensk.

V svetu obstajajo številne pobude za ozaveščanje o carskem rezu, med njimi tudi mesec april, ki osvetljuje izkušnje žensk, izzive zdravstvenih sistemov in pomen informiranih odločitev. Cilj ni spodbujanje k carskem rezu, temveč razumevanje okoliščin, ki do njega pripeljejo. V Sloveniji se o tem še premalo govori. Na družbenih omrežjih se mame povezujejo, delijo

izkušnje in iščejo podporo, saj je carski rez kljub svoji pogostosti pogosto še vedno obdan s tišino ali celo sramom.

Ko govorimo o porodu, se prevečkrat osredotočamo na način, kako se je otrok rodil, namesto da bi praznovali, da se je rodil. April naj bo priložnost, da odpremo prostor za pogovor, razbijemo mite in podpremo ženske – ne glede na to, ali rodijo po naravni poti ali s pomočjo operacije. “

Cena Trumpove carinske vojne

Gal Krizmanič
foto: pexels

Minilo je le dva tedna od Dneva osvoboditve, ko je ameriški predsednik Donald Trump napovedal nove carine na vse države sveta, od velikih do malih, pa tudi na takšne, ki nimajo niti prebivalcev (carine so doletele tudi avstralsko zunajteritorialno območje otočja McDonald v južnem Indijskem oceanu, ki nima niti raziskovalne postaje). Od takrat je bilo v Trumpovi trgovinski vojni že nešteto toliko preobratov.

Trenutna situacija glede ameriških

držav. Nekateri njegovi svetovalci izpostavljajo razlike v višini plač, in subvencije, ki jih svojim podjetjem dajejo nekatere države, v prvi vrsti Kitajska.

A najpomembnejši razlog za visok ameriški trgovinski primanjkljaj je centralna vloga ameriškega dolarja v svetovni ekonomiji.

Visok trgovinski primanjkljaj bi moral povzročiti padec vrednosti valute posamezne države. To zniža plače v tej državi v primerjavi z državami, s katerimi ta država sicer ima primanjkljaj. S tem bi izvoz države s primanjkljajem postal cenejši in

nih in kulturnih idej.

Ameriški trgovinski primanjkljaj mora biti uravnotežen s tokom kapitala, ki potuje v drugo smer. Države, ki imajo z ZDA trgovinski presežek, zaradi tega v svojih plačilnih bilancah kopičijo dolarje in dolarske vrednostne papirje, največkrat ameriške državne obveznice. To je le druga stran istega kovanca. Medtem ko svet v ZDA prodaja svoje blago, Amerika na drugi strani izvažja dolarje in obveznice.

To je način, kako ZDA de facto monetizirajo svoj politični in ekonomski vpliv v svetu. Je izraz prepričanja drugih držav, da bo Amerika ostala vplivna in njene institucije stabilne. Za ameriške državljane ta odnos ZDA s svetom prinaša velike materialne koristi.

Primer tega so dolarski bankovci, ki so sprejeto plačilno sredstvo v številnih delih sveta. Približno polovica dolarske gotovine se nahaja zunaj meja ZDA, saj v drugih državah ljudje tako hranijo del svojega premoženja. Ta denar je moral Ameriko zapustiti kot plačilo za uvoz blaga ali storitev. Če pogledamo bilnaco med državami, so američani uvoz v vrednosti v tujini nakopičene gotovine (več kot 1.000 milijard dolarjev) plačali s kosi papirja, ki jih lahko tiskajo samo oni.

Ravnanje Donalda Trumpa sedaj

carin je, da na praktično vse države veljajo 10-odstotne carine. Edina država, za katero Trump ni zamrznil uvedbe še višjih carin, je Kitajska, za katero zdaj veljajo carine v višini 145 odstotkov. Peking je odgovoril z lastnimi carinami v višini 125 odstotkov.

Trump je carine uvedel eratično in z argumentacijo, ki ni držala vode. Trdil je, da ZDA uvaža zgolj polovico tako visoke carine, kot že znašajo carine in druge omejitve v trgovini posameznih držav proti ZDA. Zelo hitro je postalo jasno, da to ni res, in da je bila osnova za odmero teh carin le količnik med ameriškim trgovinskim primanjkljajem v teh državah in celotnim uvozom. Rezultat tega je, da je najvišje carine (50-odstotne) dobila afriška država Lesoto, ki v ZDA izvažja obleke in diamante ter je preveč revna, da bi sama uvažala drage ameriške izvozne produkte.

Ameriški predsednik trdi, da je razlog za veliki ameriški trgovinski primanjkljaj goljufanje in različne manipulacije teh

zato bolj konkurenčen, uvoženi izdelki pa za kupce v tej državi postanejo dražji.

A položaj dolarja v svetovni ekonomiji povzroči, da ima dolar veliko višjo vrednost, kot bi jo imel sicer. Ker ima dolar vlogo svetovne rezervne valute je po njem vedno veliko povpraševanja. Dolar je poleg tega valuta večine mednarodne trgovine in valuta skoraj vseh trgov surovin.

Podobno velja za ameriške državne obveznice. Trg z njimi je ogromen in veljajo za najbolj likviden vrednostni papir. Ameriške obveznice se uporabljajo tudi kot zavarovanja za kredite in veljajo za varen pristan za premoženje v času nestabilnosti na finančnih trgih. Zanje jamči ameriška vlada, ki ji dolarjev za poplačilo teh obveznic nikoli ne more zmanjkati, saj je to denar, ki ga izdaja sama.

Poleg tega ima Amerika izjemen vpliv tako na področju klasičnih geopolitičnih atributov moči, kot so vojska in diplomacija, kot tudi na področju tako imenovane mehke moči, kot je prevlada njenih politič-

načenja zaupanje v trdnost ameriške države. Na čem naj temelji zaupanje v Ameriko, če čez noč spreminja pravila, kaznuje sebi najbolj zveste zaveznice, razgrajuje institucije, preko katerih ima vpliv v svetu, in se v vseh ozirih obnaša histerično?

Pokazatelj tega padca zaupanja je bilo tudi hitro padanje vrednosti ameriških obveznic prejšnji teden, ki je Trumpu, kot je sam priznal, dalo misliti. Prav to je bil razlog, da se je odločil zamrzniti uvedbo velikega dela carin.

Resnična cena Trumpove trgovinske vojne, če bo ta uspešna v uravnoteženju ameriške trgovinske bilance, ne bodo bilijonski padci vrednosti na borzah, ampak izguba tega, kar je nekdanji francoski predsednik Giscard d'Estaing imenoval »*privilege exorbitant*« - brezmejni privilegij dolarja, ki zadnja desetletja omogoča »*ameriški način življenja*«. Če Trump v tem vidi zmago za ZDA, bomo zmagovalci vsi. “

**SMO CELOVITA EVENT AGENCIJA
ZA ORGANIZACIJO ZASEBNIH,
KORPORATIVNIH IN B2B DOGODKOV.**

*Naše storitve vključujejo načrtovanje, razvoj in organizacijo po meri – ne glede na obseg ali zahtevnost.

*Ponujamo nove rešitve in uvajamo inovativen pristop k organizaciji dogodkov.

*Kakovostno in kreativno bomo uresničili vse vaše zahteve, obenem pa skrbno upoštevali vaš proračun.

Veselimo se možnosti, da skupaj izpolnimo vse vaše želje in vam ustvarimo nepozabne spomine.

Umetnost Popolnih Dogodkov

✉ info@numaevents.si

☎ 041 955 445

📷 @numaevents

📌 NUMA events

NUMA

www.numaevents.si

Za višje plače in za dostojanstvo

Učitelji na Hrvaškem stavkajo

Simon Smole
foto: wiki

Leta 2019 je izbruhnila ena največjih stavk v izobraževanju na Hrvaškem, ki je trajala 36 dni. Aktualna kriza v hrvaškem šolstvu je nadaljevanje boja, ki pa dobiva povsem novo dinamiko, ki je posledica drugačnega pristopa k stavki.

Tokrat ne gre za klasično splošno stavko po vsej državi. Sindikati so se odločili za regionalni krožni stavkovni model, kar pomeni, da se bodo šole po županijah menjavale kot prizorišča stavk. Vsakič bo stavkala nova regija, ki bo prinesla tudi svežo medijsko pozornost. In – kar ni zanemarljivo – manjše možnosti za izgovor vlade, da »vse stoji« in da bodo glavne žrtve stavke učenci.

Trije glavni sindikati so napovedali pet regionalnih stavk v treh tednih – če dialog z oblastjo še enkrat pade v vodo. Stavka se je začela v regiji Zahodne Hrvaške, v krožnem nizu regionalnih stavk pa so ji sledile: Istrska, Ličko-senjska in Primorsko-goranska županija. Stavke se je po podatkih organizatorjev udeležilo okoli 80 odstotkov zaposlenih na osnovnih in srednjih šolah ter na fakultetah in inštitutih. Po njihovih trditvah so se stavki pridružili tudi delavci, ki niso člani šolniških sindikatov. Odziv na stavko je boljši kot leta 2019. »Včeraj je stavko prijavilo 97,9 odstotka podružnic v srednješolskem sistemu Neodvisnega sindikata,« je po poročanju hrvaške javne radiotelevizije HRT povedal vodja Neodvisnega sindikata zaposlenih v srednjih šolah Zrinko Turalija. Predsednik sindikata Preporod Željko Stipić pa je dejal, da jih od 540 šol, v katerih deluje njihov sindikat, stavka približno 510. Sindikat hrvaških učiteljev (SHU), ki velja za enega od največjih šolskih sindikatov na Hrvaškem, v stavki ne sodeluje. Taj-

nica sindikata Ana Tuškan je pojasnila, da se z organizatorji stavke ne strinjajo glede zahtev, ki jih z njimi niso usklajevali. Edina od zakonitih zahtev pa da je zahteva po višji osnovni plači.

Stavkajoči delavci v izobraževanju zah-

tevajo 10-odstotno zvišanje osnovne plače, uvedbo začasnega dodatka, izključitev učiteljev iz sistema ocenjevanja in enoletno preložitve modularnega pouka v poklicnih šolah. Gre za stare, že večkrat izrečene zahteve: boljše plače, stabilnejši pogoji dela, več spoštovanja do izobraže-

valnih delavcev. Stavka je tudi opozorilo o dolgotrajnem upadanju dostojanstva poklica, ki je v zadnjem desetletju na Hrvaškem (in drugod po regiji) postal skoraj sinonim za podcenjenost. Povprečna plača osnovnošolskih učiteljev je januarja po navedbah ministrstva za izobraževanje znašala 1.481 evrov neto, medtem ko je bila medialna plača približno sto evrov višja. Pred petimi leti je bila povprečna plača 886 evrov in medialna 913 evrov. Srednješolski učitelji so v januarju v povprečju prejeli 1.589 evrov neto, medialna plača pa je znašala 1.604 evre. Medialna plača sicer predstavlja znesek, pri katerem je natanko polovica zaposlenih prejela nižjo plačo, polovica pa višjo. Povprečna plača predstavlja skupno povprečje vseh plač.

Odgovor oblasti je zadržan. V sporočilu za javnost je minister za šolstvo Radovan Fuchs izpostavil velika vlaganja v izobraževanje v minulih letih in spomnil, da so se plače zaposlenih v izobraževanju od leta 2016 do danes povečale za 80 do 100 odstotkov. Postregel je tudi s podatki, ki se razlikujejo od sindikalnih. Pred petimi leti so v povprečju prejeli 937 evrov, medialna plača pa je znašala 934 evrov. Redni profesorji na fakultetah medtem v povprečju prejmejo med 2.764 in 3.178 evri neto, pred petimi leti pa so dobili približno tisoč evrov manj. Minister je že pred časom poudaril, da za dneve, ko bo potekala stavka, učitelji, ki se je udeležijo, ne bodo plačani. Prav tako je napovedal, da se bo beležila prisotnost – da bodo razlike v plačah jasne in dokumentirane. Plačilo za dneve, ko bo potekala stavka, je po njegovem obveznost sindikatov. Ta vladni ukrep je neobičajen, vendar bo po mnenju vodij sindikatov stavkajoče samo še bolj podžgal. Kljub temu so sindikalisti opazili, da je nekatere nižje plačane skupine zaposlenih vladni odlok prisilil odstopiti od stavke.

Odziv javnosti na stavko je presenetljivo pozitiven. Šole so bile zaprte, a kljub temu so učitelji s svojo odločnostjo pridobili simpatije mnogih – tudi staršev. Sindikati so napovedali, da bodo splošno stavko nadaljevali v osnovnih in srednjih šolah, občasno pa tudi na fakultetah, kot doslej. Sporočili so tudi, da se krepijo različni politični pritiski in grožnje učiteljem, da bi prekinili stavko. Če zahteve ne bodo uresničene, bo stavka potekala na območju celotne države. “

Nemška slepa solidarnost z Izraelom

Ko zunanja politika začne direktno vplivati na notranjo

Simon Smole
foto: flickr

Javnomenjske raziskave nakazujejo, da je v nemški družbi vse manj razumevanja za izraelsko politiko in širjenje konflikta v regiji. V eni od anket je skoraj 60 odstotkov Nemcev vladi očitalo, da ni dovolj kritična do izraelskega uničevanja Gaze. To pa ne gane nemških oblasti, ki nameravajo deportirati štiri mlade tujce zaradi obtožb, povezanih z udeležbo v protestih proti izraelskem genocidu v Gazi. Od začetka napadov Izraela na Gazo se v nemških mestih vrstijo poteze oblasti, ki vzbujajo resne pomisleke o tem, koliko so državljanske svoboščine v Nemčiji še univerzalne.

Odredbe o deportaciji protestnikov, izdane v skladu z nemško migracijsko zakonodajo, so bile izdane ob političnem pritisku in notranjih ugovorih vodje agencije za priseljevanje dežele Berlin. Notranji spor med »birokrati« je nastal, ker so trije od udeležencev protestov državljani držav članic Evropske unije, ki običajno uživajo svobodo gibanja znotraj EU. Nihče od četverice ni bil obsojen za kazniva dejanja, kar pomeni, da je razlog za izgon nesprejemljivo politično stališče do Izraela. Ključno vprašanje je: kako resno grožnjo nemški državi predstavljajo ti štiri protestniki?

Če je nekdo izgnan iz države zgolj zaradi svojih političnih prepričanj, je to nesorazmeren odziv, predvsem za državo, ki se diči s svojo odprtostjo in toleranco. Nihče od protestnikov namreč ni obtožen vandalizma ali upiranja aretaciji. V odredbi o izgonu je zgolj naveden sum, da so sodelovali v »usklajeni skupinski akciji«, karkoli že to pomeni.

Iz konteksta aretacije je jasno, kaj je organe pregona najbolj zmotilo. Dva izmed četverice sta obtožena, da sta policista označila za »fašista«. Trije so obtoženi demonstracij v skupini, ki je vzklikala slogane, kot sta »Od reke do morja, Palestina bo svobodna!« – kar je bilo lani v Nemčiji

prepovedano – in »svobodna Palestina«. Oblasti tudi trdijo, da so vsi štirje vzklikali antisemitske in protiizraelske parole, čeprav v odredbi niso navedeni primeri le-teh. Vsi štirje so brez dokazov obtoženi podpore Hamasu, ki ga je Nemčija označila za teroristično organizacijo. Trije od štirih navedenih razlogov za deportacijo se

izrecno sklicujejo na domnevne grožnje javni varnosti in podporo Hamasu, zato protestniki niso upravičeni do svojih ustavnih pravic, do svobode izražanja in zbiranja. V pojasnilu odredbe o izgonu je navedena zaveza nemške države, da bo branila Izrael.

Obtožbe o antisemitizmu so v nemških mestih postale pogosta rasistična taktika proti Palestincem, Arabcem in muslimanom. Povečano število odredb o deportaciji pa odraža povečanje uporabe obtožb proti vsem, ki so solidarni s Palestinci in opozarjajo na zločine Izraela. Več je torej podobnih primerov, ko je bila migracijska

zakonodaja uporabljena za napad na pro-palestinske aktiviste zaradi njihovih stališč, toda tisto, kar ločuje opisane primere, je odkritost, s katero se nemški tako imenovani »državni razlog« uporablja za utemeljitev izгона iz države.

Nemčija, kot jo poznamo danes, gradi svojo mednarodno podobo na tako imenovani kulturi krivde. Na kulturi spominjanja holokavsta kot edinstvenega zločina 20. stoletja. Vsako priložnost izkoristi za poklon judovskim žrtvam in izrazi krivdo politikov in državnih institucij. Zato je nemogoče kakršnokoli priznanje strukturnih podobnosti med nacističnimi zločini in dejanji Izraela. Nemčija ne more priznati, da judje lahko izvajajo genocid, saj so v svoji poziciji zgodovinsko edinstvenih žrtev. Ta doktrina se zdaj uporablja za opravičevanje represije, zakrivanje vojnih zločinov in utišanje kritike 77-letne kampanje okupacije, etničnega čiščenja in trenutnega množičnega pokola Palestincev.

Izgon četverice je test za uvedbo širše represije proti priseljencem in aktivistom

v Nemčiji. Od oktobra 2023 je Nemčija zamrznila številne prošnje za azil Palestincev, čeprav nemška sodišča priznavajo, da je življenje prebivalcev v Gazi neposredno ogroženo. Nemške institucije in liberalni politiki so trenutno nesorazmerno osredotočeni na preganjanje nasprotnikov nemške politike zgodovinske krivde, vključno z judovskimi protestniki proti Izraelu, ki se zoperstavljajo dodeljeni vlogi v nemškem nacionalnem projektu. Če poslušamo nemške politične elite, se zdi, kot da antisemitizem ni tudi nemški, temveč rezultat priseljavanja barbarskih ljudstev iz daljnih in manj razsvetljenih krajev. 66

Cenzura po naročilu

Menlo Park / Tel Aviv – Medijski konglomerat Meta, ki upravlja s platformami Facebook, Instagram, Threads in WhatsApp, naj bi po navodilih izraelske vlade v obsežni akciji brisal oziroma ukinjal račune uporabnikov, ki so kritični do izraelske politike ali vsaj bežno podpirajo Palestince. Podatki, ki so jih novinarji pridobili prek žvižgačev v podjetju, kažejo, da je od oktobra 2023 Meta izpolnila 94 % izraelskih zahtevkov po izbrisu, izbrisala ali prikrila pa naj bi okoli 38,8 milijona objav. Izrael je med državami, ki zahtevajo izbris objave ali računa izjema, saj države navadno ta postopek uporabijo proti lastnim državljanom: v primeru Izraela je takih zahtevkov le 1,3 %, vse ostalo pa so prebivalci drugih držav, večinoma Egipta, Jordanije, Palestine in Alžirije. Po podatkih humanitarnih organizacij (HRW) so sicer o ukinutvi računov poročali v še najmanj 60 državah. Po mnenju novinarjev bi lahko šlo za največjo spletno cenzuro v zgodovini, Meta pa naj bi se po tem »modelu« že pripravljala na prihodnost, ko bo govora o izraelskem nasilju nad Palestinci še več, s tem pa tudi potreba po prikrivanju morebitnih vojnih zločinov. *dsn/pc/nb*

Odpuščanje zdravnikov dobro za zdravje?

Washington – Odkar je pred petimi meseci prevzel vodenje ameriškega zdravstvenega ministrstva, je Robert F. Kennedy jr. (nečak JFK) deležen vedno hujših kritik. Samo aprila je bilo odpuščenih okoli 10 tisoč zdravstvenih delavcev. Kot zaprisežen anticepilec se je lotil oddelka za razvoj cepiv, iz katerega so morali oditi številni vrhunski znanstveniki, na federalnem oddelku, ki paciente obvešča glede ustreznosti zdravil ali zdravstvenih pripomočkov, naj bi ostala le še četrtnina zaposlenih.

Na predsedniških volitvah v Gabonu je slavil voditelj vojaške hunte Brice Oligui Nguema.

Zaradi odpuščanj je ohromljen tudi sistem, ki nadzira proizvodnjo in prodajo tobaka, vključno z e-cigareti. Vendar pa so načrti vlade Donalda Trumpa, da bi za četrtnino zmanjšali število zdravstvenega osebja (skupaj okoli 82 tisoč) in s tem sprostili proračun, naleteli na ostre odzive, saj se stroka boji hudih posledic za javno zdravje. Tako je Kennedy, ki sicer vodi gibanje MAHA (naredimo Ameriko spet zdravo), po odpuščanjih dejal, da naj bi šlo v nekaterih primerih za »napake«, okoli petino od 10 tisoč odpuščenih pa naj bi ponovno zaposlili. *guardian/politico/nb*

British Steel, drugič

London – Na rekordno hitrem zasedanju so britanski parlamentarci sprejeli zakon, ki dovoljuje nacionalizacijo podjetja British Steel. Oblasti so se zbale, da bi kitajski lastniki podjetja (Jingye) zaradi neučinkovitega poslovanja zaprli dve talilnici, s čimer bi praktično ustavili proizvodnjo jekla na britanskih tleh. Zakon britanskim oblastem dovoljuje nadzor

nad upravo in delavci in jih pooblašča, da storijo vse, da se proizvodnja nadaljuje. Dovoljen jim je tudi vstop v prostore tovarne s silo, čeprav uradno lastništvo ostaja v kitajskih rokah. V zadnjih dneh so se zaradi sprejetja zakona poslabšali odnosi med delavci in kitajskimi upravitelji. V nekem incidentu naj bi avtomatski sistem prepoznave avtomobilskih tablic upraviteljem preprečil vstop v tovarno. Podjetje British Steel so leta 2016 ustanovili Kitajci, podjetje z istim imenom pa so Britanci privatizirali in prodali leta 1987. *bbc/wsws/wiki/nb*

Štrajk proti motorki

Buenos Aires – Prejšnjo sredo je v argentinski prestolnici potekala enodnevna splošna stavka proti vladi predsednika Javierja Mileia. Ta je dva dni prej v zameno za nove varčevalne ukrepe sklenil nov dogovor z Mednarodnim finančnim skladom (IMF) v višini 20 milijard dolarjev. To je bila že tretja enodnevna stavka, odkar je Milei leta 2023 prevzel oblast, nato pa sprožil številne »anarhokapitalistične« ukrepe, kot so rezi v plače in pokojnine ter obsežna odpuščanja v zdravstvu, šolstvu in državni upravi. Z ukrepi naj bi »čudežno« rešil argentinsko ekonomijo, a to še vedno močno pesti inflacija, Milei pa se poleg tega sooča še s škandalom glede kriptovalut. Februarja je ustvaril kriptovaluto z imenom Libra, a ko so cene nato padle, so bili investitorji »čudežno« ob 250 milijonov dolarjev. *wiki/wsws/nb*

Prve volitve v Gabonu po 50 letih

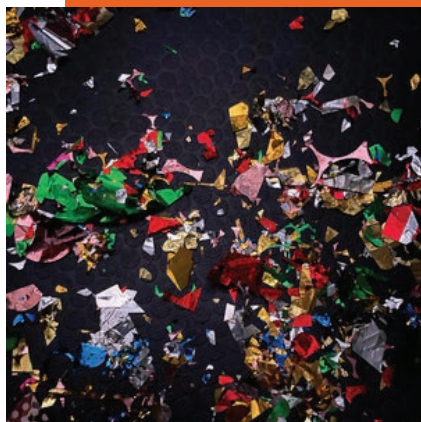
Libreville – Na predsedniških volitvah je z več kot 90 % glasov zmagal voditelj vojaške hunte Brice Oligui Nguema. To so bile prve volitve v Gabonu po padcu petdesetletne vladavine družine Bongo. Nguema, ki je sicer tudi sam v krvnem sorodstvu z družino Bongo, je leta 2023 vodil državni udar proti svojemu bratrancu, predsedniku Aliju Bongu. Od leta 2023 je Nguema opravljal funkcijo začasnega predsednika vlade z obljubo demokratične prihodnosti. *rš/nb*

Javier Milei (na desni) in Elon Musk. Pri obeh je motorna žaga simbol njune politike.

Astrid & The Scandals

(samožaložba, 2025)

Brigita Gračner

foto: Astrid & The Scandals

Astrid Ana Kljun je vsestranska domača ustvarjalka, ki deluje kot pevka, tekstopiska, harfistka, producentka, voditeljica in režiserka glasbenih videov. Nekaj časa je delovala zgolj kot Astrid, njen prejšnji razširjeni projekt se je imenoval Astrid in Avantgarden, sedaj pa deluje kot Astrid & The Scandals. Pod tem imenom se je predstavila tudi na Emi in se po točkovanju uvrstila med najvišje uvrščene. V njenem trenutnem kolektivu delujejo še njen partner, koproducent in multiinstrumentalist Tomaž Zupančič (tudi član skupine Mrfy) ter kitarist Luka Flegar in bobnar Anže Knez (oba člana benda Haiku Garden).

Prvenec *Today at 18:48* je precej obsežen, saj zajema 16 skladb, četudi so tri od teh zgolj kratki intermezzi pod oznako *flavour*. Zgolj peščica jih je novih. Večino albuma smo namreč spoznali že preko singlov in videospotov ter EPja *Triptich*. Polnokrvni album zasedbe je bil že res dolgo pričakovan, ga je pa Astrid izdala v pravem momentu, saj se je postopni pomp vse do vrhunca na Emi zelo obrestoval. Nabor skladb je odraz njenih intenzivnejših življenjskih izkušenj in doživljanj, saj je tudi avtorica sama intenzivna in temperamentna, kar je še lažje prepoznati v njenih živih nastopih, kjer zvoku pogosto dodaja tudi gib.

Tako kot je lahko raznovrstna in drzna na odru, je takšna tudi kar se tiče zvočne in tekstovne strukture skladb. Čeprav bi albumu lahko nadeli preprost pridevnik popoiden, je na nekaterih komadih zaznati bolj punkovski in rockerski pristop. Nekako tako kot pri Avril Lavigne, ki je pomešala oboje in postala utemeljiteljica novega žanra v svetovnem merilu. Spet drugod kakšna skladba zaide v čisto elektronske vode, vse od drum'n'bassa do ambientale. Prav tako avtorica ni podvržena nobenim pritiskom, da bi se pri besedilih izražala samo v enem jeziku oziroma se držala zgolj slovenščine, temveč kakšno pesem odpoje tudi v srbohrvaščini, predvsem pa jih prepeva v angleščini. Po eni strani zelo priročno, saj so tudi pesmi na plošči nekako svetovljanske in bi jih lahko slišali tako na domačih, regionalnih kot tudi na svetovnih radiih.

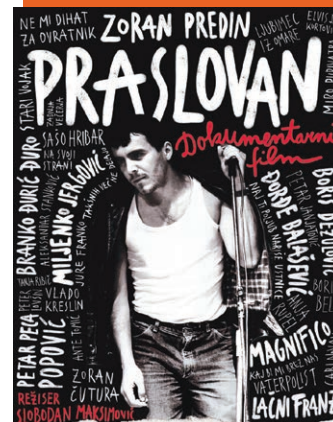
Ena večjih posebnosti albuma pa je ustvarjalkin pristop do samega petja in igranja harfe. Četudi gre za klasično izobraženo operno pevko in harfistko, znanje obojega uporabi na čisto drugačen način. Harfa je postala električna, glas pa se razprostira do tako raznolikih uporab, da bi včasih težko rekli, da gre za isto vokalistko. Z omenjeno raznolikostjo lahko njen prvenec poslušalca, ki mora manevrirati med zvokovno variabilnostjo, nekoliko zmede, a vendarle je Zupančičev producerski vložek dodal neko skupno rdečo nit, ki kljub popotovanjem v različne sonične kraje album prizemlji v smiselno celoto. Vsekakor gre za nabirko pesmi, ki bi jih med glasbenimi opremami zaradi njihove melodične nalegljivosti in aranžmajske dovršenosti težko spregledali. Povzetek albuma pa bi lahko strnili kar z naslovom enega bolj vpadljivih komadov: *Touché*. “

Od provokacij do umirjenega družinskega življenja

(*Praslovan*, režija: Slobodan Maksimović, 2024, Slovenija, Hrvaška, 112' 20")

Pia Nikolič

foto: Praslovan

Ustvarjanje biografije je vedno zahteven izziv, neglede na to, v katerem mediju se je avtor loti. Celotnih več desetletij ustvarjanja določenega – v tem primeru – glasbenika pa je še težje kot v knjigo zajeti na film. Od 45 albumov glasbe bo kateri gotovo izpuščen, nekdo bo pozabljen, stari spomini pa so se do danes morda že prefiltrirali v zgolj pozitivne. Kljub vsem tem oviram je režiserju Maksimoviću, ki ga bolj poznamo po igranih filmih, med drugim po prvem slovenskem božičnem filmu Kapa (2022), uspelo v *Praslovanu* strniti več plasti raznolikega glasbenega udejstvovanja Zorana Predina, ki je v času svoje kariere žanrsko prehajal od novega vala s simbolističnimi pankersko navdahnjenimi kritični besedili, prek gipsy swinga do melanholičnih ljubezenskih balad v stilu Arsena Dedića, s katerim sta bila dobra prijatelja.

»On je praslovane plavati učil sem mu jaz ukradel iz pesmi *Praslovan*, pa mi ni nikoli nič rekel. Jaz bi zagotovo kaj rekel, on pa ne, ker je fin človek,« v filmu o Zoranu Predinu pravi Magnifico. Nekateri drugi intervjuvanci so manj faktični in bolj filozofirajo o tem, ali je bil Predin ob rojstvu zamenjan, ali bi mu posodili 100 mark, ter tudi o tem, zakaj je določenim ob udarcu sodnika na košarkarski tekmi ta dogodek postal pomembnejši od celotne njegove kariere. Skoraj vsi pa svoje spomine pospremijo s kančkom humorja.

Maksimović se je na pot ustvarjanja dokumentarca odpravil zaradi lastnih afinitet do Predinove glasbe, ki pa jih glede na videno deli s številnimi javnimi in manj znanimi osebnostmi po celotnem Balkanu. Zaradi dolgoletnega ustvarjanja se je nazadnje znašel s preveč materiala in je moral iz končne montaže marsikaj zavreči. Vseeno film zdaj traja skoraj dve uri, ki pa ne trajata predolgo. Začeti je bilo pač treba na začetku, leta 1979, ko so v Mariboru formirali zasedbo Lačni Franz. Predinovi glasbeni poti nato sledi kronološko.

Nabitost z informacijami vseeno pusti premalo prostora glasbi. Tisti, ki jo že dobro poznajo, bodo iz nekajsekundnih izsekov zlahka prepoznali hite, o katerih govorijo, ostali pa jih bodo morda zaradi njihove kratkosti skorajda zgrešili. V zameno za nekaj več glasbe bi lahko žrtvovali kakšen del povezovalnih igranih prizorov turističnega vodenja po »poti Zorana Predina«, ki v resnici ne obstaja, a je bila za snemanje filma vzpostavljena skozi Maribor. Skupina turistov večkrat izpade nerodno, njihovi odzivi so stereotipizirani in na nekaj mestih pretirani, zato izpadejo plehko in spodbujajo nacionalne predsodke. Vendar se tudi v teh delčkih najde kakšen odlomek, ki je smešen tudi bolj korektnemu občinstvu.

Zaradi blokade slovenskih filmov v kinematografih je *Praslovan* verjetno doživel manj projekcij, kot bi jih sicer, lahko pa ga še vedno ujamete na Hrvaškem, kjer je svojo pot komaj dobro začel. “

Kup medalj za slovenski biljard

Evropsko prvenstvo v biljardu, ki je med 28. marcem in 8. aprilom potekalo v estonskem Talinu, bo za vedno zapisano kot eno najbolj prelomnih in uspešnih poglavij v zgodovini slovenskega biljarda. Slovenijo je zastopala številčna ekipa, ki je osvojila kar šest medalj. Ana Gradišnik je osvojila bron v 14.1 in bron v osmici, David Slaček srebro v desetki ter bron v devetki. Mateju Brajkoviču je pripadel bron v desetki in devetki. Maks Benko je pri komaj 15 letih prvič nastopil v članski konkurenci in zasedel 5. mesto v osmici – drugi najboljši slovenski rezultat vseh časov v moški konkurenci. Izkazali so se tudi drugi člani odprave.

Bron za olimpijske sanje

Slovenski lokostrelski dvojec Toja Ellison in Tim Jevšnik je na Floridi na prvi tekmi svetovnega prvenstva osvojil bronasto medaljo. V malem finalu sta ves čas držala prednost pred ekipo Italije (Elisa Roner, Michea Godano) in suvereno zmagala s 155 proti 151. Ta uspeh posebej veseli ob novici, da bo tekmovalje mešanih ekip sestavljenega loka dodano na program olimpijskih iger Los Angeles 2028. Toja Ellison bo tako lahko poskušala dodati lastno medaljo družinski zbirki petih olimpijskih odličij njenega ameriškega soproga Bradyja Ellisona.

Nova slovenska velemojstrica

Na grškem otoku Rodos se je zaključilo evropsko šahovsko prvenstvo za ženske, kjer so Slovenijo zastopale tri predstavnice. Zala Urh je z izjemno igro že po desetih odigranih partijah dosegla še zadnjo potrebno normo za naziv velemojstrice. S tem je izpolnila vse pogoje za pridobitev tega prestižnega naziva. Na koncu je zbrala 7 točk od enajstih in se uvrstila na 15. mesto. Ob tem je pridobila še 57 ratinskih točk. Naslov evropske prvakinja je prepričljivo osvojila Teodora Injac iz Srbije z 9,5 točkami. Dobro igro sta prikazali tudi reprezentantki Laura Unuk, ki je osvojila 44. mesto, in Teja Vidic, ki je končala kot 66.

Teja Oblak prvakinja Evrolige

Košarkarice Prage, kjer od leta 2018 igra tudi kapetanka slovenske reprezentance Teja Oblak, so letošnje zmagovalke Evrolige, po tem ko so na finalni tekmi zaključnega turnirja v Zaragozi premagale turški Mersin s 66:53. Oblak je v dobrih 27 minutah igre za češko ekipo zbrala pet asistenc, tri skoke in točko. Košarkarice iz Prage, ki jih v letošnji sezoni še zadnjič vodi legendarna Natália Hejková, so tako končale turško prevlado na stari celini. V sezonah 2022/23 in 2023/24 so smetano namreč pobrale igralko Fenerbahçeja iz Istanbula. Za ekipo iz češke prestolnice je to druga zmaga v elitnem klubskem tekmovanju po sezoni 2014/15. Praga je na zaključnem

BILJARDNA ZVEZA SLOVENIJE

V Talinu so osvojili kar šest medalj.

turnirju na Pirenejskem polotoku, kjer je prvič nastopilo šest ekip, najprej v četrtfinalu ugnala italijanski Schio z 79:72, ki ga s klopi vodi selektor slovenske reprezentance Georgios Dikaioulakos, v polfinalu pa še Fenerbahçe z 91:71. Štiriintridesetletna Škofjeločanka je na četrtfinalni tekmi dosegla 14 točk, šest skokov in pet asistenc, na polfinalni pa 13 točk, osem podaj in tri skoke.

Uspešno prvo EP v cestnih tekih

Šentjernejska Klara Lukan je na prvem evropskem prvenstvu v cestnih tekih, ki je potekalo v Bruslju in Leuvenu, s časom 31:26 osvojila bronasto medaljo v teku na 10 kilometrov. Zmagala je olimpijska podprvakinja in evropska prvakinja na 10.000 metrov ter v krosu Nadia Battocletti iz Italije. »Prišla sem po medaljo in jo osvojila. Izjemno cenim ta bron. Vesela sem ga, ker je to moja prva članska medalja na velikih tekmah, ki je ne osvojiš vsak dan,« je po tekmi povedala Lukan. Na prvenstvo je prišla z najboljšim izidom sezone v Evropi, a je bila Battocletti, kljub temu da je tokrat prvič v tem letu tekla na 10 kilometrov, v vlogi prve favoritinje. »Če si

najboljši na papirju, to ne pomeni, da bo tudi končni izid tak. Vse sem dala od sebe, tudi ko so me tekmovalke od zadaj začele prehitevati, se nisem predala. Ko je bilo še 400 m do cilja, mi je trener rekel, da je to moj trenutek in naj ga izkoristim,« je pojasnila 24-letna slovenska atletinja. Proga je bila tehnično zelo zahtevna. »Imam že kar nekaj izkušen s tekom na cesti, a na taki progi še nisem tekla, bila sta dva dolga in vzpenjajoča se klanca, kar ni običajno,« je dodala.

Finale košarkarske sezone na vozičkih

Športna dvorana Vrana – Vransko je v začetku aprila gostila državno prvenstvo v košarki na vozičkih. Organizator tekmovanja je bila Zveza ŠIS – SPK, izvajalec pa domači klub KD Vrani Vransko. Odigrali sta se najprej dve polfinalni, potem pa še tekmi za 3. in 1. mesto. Naslova državnih prvakov se je po letu 2023 ponovno veselila ekipa DP Kranj – Novo mesto Omega MM, ki je v finalu premagala ekipo DP Celje Thermana s končnim izidom 71:54. V tekmi za 3. mesto so s sedmimi točkami prednosti slavili igralci DP Mercator Ljubljana, ki so premagali DP Maribor.

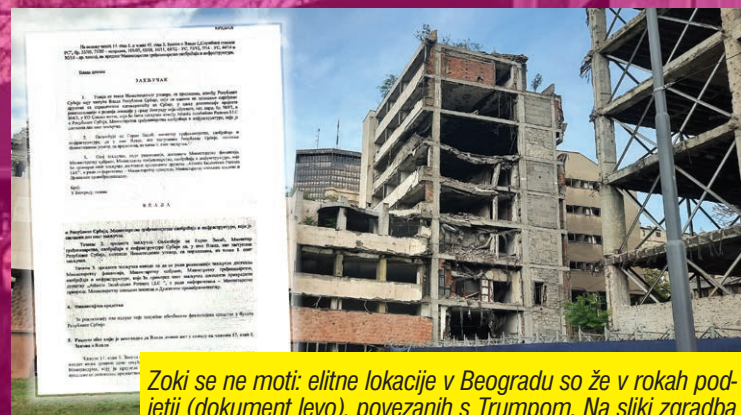

LOKOSTRELSKA ZVEZA SLOVENIJE

Slovenski lokostrelski dvojec Ellison - Jevšek po osvojitvi bron.

Zokija ne damo... za gradbeno jamo!

» Minuli konec tedna so na protestnem shodu prestolnico preplavili številni mladi študenti, večinoma umetniki, glasbeniki in drugi (prekarni) kulturni delavci. Pred srbsko ambasado so se zbrali z zahtevo, da se srbsko vodstvo neha vtikati v občinske zadeve Ljubljane in da Zokija, kot ljubkovalno kličejo župana Zorana Jankovića, »ne dajo«, saj brez njega ni »najlepšega mesta na svetu«. Zbrane je pomiril kar sam župan, javno in uradno rekoč, da gre »iz svoje hiše samo še na žale«, torej bližnje pokopališče. A kot smo neuradno izvedeli, velika ljubezen

Zoki se ne moti: elitne lokacije v Beogradu so že v rokah podjetij (dokument levo), povezanih s Trumpom. Na sliki zgradba nekdanjega generalštaba, ki je v istem stanju kot takrat, ko jo je pred 26 leti zbombardirala ameriška vojska. Naključje?

med mladimi in »Zokijem« ni edini razlog, da slednji ostane v Ljubljani: Zoki naj bi namreč zbranim prišepnil, da nima »v Beogradu kaj delat, saj so vse elitne lokacije za nove hotele že prodali oziroma kar dali Trumpovim«. **PRESS**

nadaljevanje s prejšnje številke!

NE DAMO JIH IZ ROK!

Športne akcije šolarjev burijo duhove in domove

» Protestne akcije najmlajših, o katerih smo pisali že v prejšnji številki, so vstopile v novo fazo: čedalje več je mladih, ki si na roke lepijo kar košarkarske žoge. »Hočem biti kot naš junak, Luka Dončić – Donke,« je zatrdil 11-letni Tom Tim Janez iz Zagorja, »a nam starši ne pustijo igrati košarke več kot pet ur na dan, zato smo naredili to akcijo«. Trend se že širi po Instagramu in TikToku, kar močno skrbi starše. »Ko smo bili spomladi v zdravilišču, našega mulca nismo mogli niti učiti plavanja,« je potarnala neka mama, »vendar se zaradi žoge na roki vsaj ne utopi«. Na UKC Ljubljana, kjer so bili prejšnji mesec priporočeni ustanoviti nov oddelek za »prisilno odlepljanje«, trdijo, da je najhuje v primerih, ko ima pacient na levi roki zalimano žogo, na desni pa prenosni telefon ali tablico, saj so posledice na obeh rokah po odstranitvi še neraziskane in motorična rehabilitacija lahko traja še leta. Starši so Dončiču v Ameriko poslali tudi prošnjo v obliki pisma, ki so mu priložili tudi fotografije, a jih je ta razočaral, rekoč »da pač niti na simbolni ravni ne more odložiti žoge iz rok že zaradi sponzorskih zaobljub, tako da jim ne more zares pomagati«. Obupani starši so nato na proizvajalce in

Špela po operaciji

prodajalce naslovili še prošnjo, da sekundna lepila prodajajo samo starejšim od 18 let, a so naleteli na nerazumevanje, češ da bi to bilo »neustavno«. Tako trdijo prodajalci, zadeva pa bo, kot kaže, romala na sodišče za človekove pravice v Strasbourg. **PRESS**

EX-PRESS

» Ameriška cerkev se že dolgo ni pritožila nad dogajanjem v ZDA. Vse gre, kot kaže, po »Božjih načrtih«. **PRESS**

» V Klubu slovenskih podjetnikov so nedavno zagrmeli, da gre zaradi »groznih davkov, negativnega odnosa države do gospodarstva« in verjetno katastrofalnih »nizkih« zaslužkov kar »14 % slovenskih podjetij na Hrvaško«, kjer se menda cedita med in mleko. Pozabili so dodati malenkost, da je teh »14 %« podjetij skoraj toliko, kot je podjetij v lasti vrhuške Kluba: Pečečnika, Akrapovića in Bitenca. Kamor gre strik, naj gre še bik. **PRESS**

» Polkovnica Susannah Meyers je bila

odpuščena s položaja poveljnice ameriškega vojaškega oporišča Pituffik na Grenlandiji. Njen greh? Da je po obisku ameriškega podpredsednika J. D. Vancea skušala tamkajšnjo javnost (in vojake) zgolj pomiriti. In to, da je ženska, ki misli s svojo glavo. Nabriti Grenlandci se logiki podjetnih Američanov zgolj čudijo: hočejo zasesti Grenlandijo, pred tem pa so zaprli skoraj vse od svojih 17 vojaških baz in objektov na otoku ... **PRESS**

» Iz urada ameriškega predsednika Donalda Trumpa so sporočili, da so zopet našli velik rdeč gumb za sprožanje carinskih zahtev. »Skrivali« naj bi se kar pod Trumpovo posteljo, zdaj pa je že nazaj v Ovalni pisarni, kjer je, varno, vsem na oči. Iz urada sicer niso sporočili, koliko so se predsednik in njegova pisana družina »omastili« na borzi... **PRESS**

V društvu Nova Smer je vse »novo«

prvi odzivi navdušenih uporabnikov

» Novo društvo z imenom Nova Smer, ki ga je med drugimi ustanovila mlada vplivnica Zala Klopčič, že navdušuje mlade slovenske neonacistice. Kot je dejal eden izmed njih, 16-letni J. Švegljč, je »na desnici končno nekaj novega, nova smer, nov pogled v novo prihodnost«. Na naše vprašanje, katere novitete oziroma ideje društva se mu zdijo najbolj sveže, je izstrelil kot iz topa: »pa valjda, nova normalnost, h kateri se moramo vrniti, pa to, da morajo biti žene doma za štedilnikom, seveda v krilih, moški pa na poslu ali v vojski«. Nova se mu zdi tudi ideja, da se Cerkev in bogoslužje še bolj povežeta s šolo oziroma z državo, »prvič pa sem tudi slišal, da bi prepovedali splav, kar se mi zdi super, saj o tem nihče ne govori«. Najbolj je navdušen nad idejo, »da sovražimo vse, kar ni belo, krščansko in slovensko, kar se mi zdi še najboljše noviteta, saj sem na take ideje že dolgo čakal,« je bil še jasen J. Š. in zaključil: »Pa še Zalica je taka fejš baba.« **PRESS**

lahek

	7		4		5	8	9	
9			8			7	6	
1	8	6			3			2
		1		3				
4			1		8			7
				9		6		
3			6			1	2	9
	2	4			9			8
	1	9	3		2		4	

srednji

8		7	3			4		
		1		7				
		9		8	4	7	1	
9	7		5		1			2
2			7		8		6	1
	6	2	4	9		1		
				3		6		
		8			6	3		4

težji

		7			8			
			9	2		5		
	5		1			3		6
7							9	
	2	9		6		1	5	
	8							2
6		3			2		4	
		4		5	7			
			3			2		

žleht

2							6	7
		9	4		5			
8				6				
	2			4		6		
		6	3		8	1		
		7		9			4	
				5				4
			8		9	2		
3	5							9

KOLOFON

Časopis Megafon
Izdaja: AK NET,
telekomunikacije, d.o.o.
Prešernova ulica 4a, 6310 Izola
ISSN: 2820-5782
Tisk: Tiskarna Salomon
Naklada: 20.000
Glavni urednik: Željko Urumović
Urednica časopisa: Pia Nikolič
Oblikovanje & naslovnica:
Nejc Bahor
Lektura: Eva Brajković
E-pošta: urednik@megafon.si

**Ne zamudite aktualnih
vsebin časopisa,
spletne strani in televizije Megafon!**
**Prijavite se na
tedenski obvestilnik:**
obvestilnik@megafon.si

POLITIČKI NA TRGU DELA

